

Magyarország vagy Hunnia?

„Csakis az önálló, független, semleges, értékeit megismerő és önbecsülését megtaláló magyar nemzet léphet be az európai házba.” Ezt írja dr. Tóth Zoltán a Dátum január 9-i számában, korábbi cikkemmel vitázva. Nos, kedves dr. Tóth Zoltán, e pontban – és ez igen-igen lényeges pont – nem vitázunk, mert egyetértünk. És ezen túlmenően is: azt hiszem, talán nem is állunk mi annyira távol egymástól, mint Ön véli. Igaz, hogy mindenben azonos állásponton sem vagyunk.

A fent idézett mondat után dr. Tóth így folytatja: „Ha ez G. Gy. számára Hunniát jelenti...” Hadd vágjak itt közbe: számomra nem ez jelenti „Hunniát”. „Hunniát” dolgában Adyra utalok, aki forradalmas, nagy költeményében (A Hadak Útja) így ír: „Vörös jelek a Hadak útján: / Hunniában valami készül...” Ady számára, akinél mélyebben pedig aligha érezte át a magyarságát, a magyar történelmet bárki is, az úri Magyarországot jelentette Hunnia, azt, melynek megváltoztatásáért fölkelni készült a nép. És Ady hozzátette: „E roppant nép nem Csaba népe, / Melyről legenda szólott nektek. / Már nép e nép, ez csak: a Nép, / A fölkelte Nép...”

Én tehát nem a nemzeti önbecsülés és önismeret ellen vagyok, nem a történelmi múlt és a nemzeti hagyományok s jelképek tiszteletét ellenzem, hanem azt, hogy ennek a múltnak, ezeknek a hagyományoknak *üres kultusza* szülessen meg, hogy a nemzeti szimbólumok a mai kor megkövetelte polgári értékek és erények helyett és nem *mellettük* részesüljenek tiszteletben. Azt ellenzem, hogy a nemzeti múltat mindenestől, vagyis kritikátlanul dicsőítsük. Másszóval: azt, hogy a nemzeti múlt és annak kultusza helyettesítse a törekvést egy polgári és demokratikus társadalom kiépítésére.

Végleg fel kell számolni „az emberekben mesterségesen kiépített 'magyar nemzet – bűnös nemzet' eszmét” – írja dr. Tóth Zoltán. Egyetérttek: egy nemzet egészen véve sohasem lehet bűnös. Ezzel együtt azonban szerintem egy másik gondolatot is érdemes hangsúlyozni. Éspedig azt, hogy az utolsó fél évszázad totalitárius diktatúráinak igenis volt támaszuk a magyar társadalomban. A fasiszta diktatúrának is, a kommunisztának is. Nem igaz, hogy az egyiket is, a másikat is csak kívülről kényszerítették ránk, noha

tény, hogy a külső kényszer volt a meghatározó erő. Ami pedig a diktatúrák belső támaszait illeti, súlyos hiba lenne azt hinnünk, hogy azok csak a „magyarságtól idegen elemek” köréből kerültek ki. A fasiszta rémuralmat korántsem csak a „svábokból jött magyarok”, a kommunista elnyomást távolról sem csupán a zsidók építették ki és tartották fenn. Bizony, tízezer- és százezerszámra voltak lelkes hívei és kiszolgálói mindkettőnek a „törzsökös” magyarok soraiban is. És ezzel a ténnyel mélyrehatóan számot kell vetnünk, ha demokratikus Magyarországot akarunk.

Mindezt nem dr. Tóth Zoltán ellenében mondom, hiszen ő nem szólt e kérdésekről, és lehet, hogy egyet is ért velem. Azért teszem szóvá, hogy hangsúlyozzam: a jelent és a múltat árnyaltan kell vizsgálni, nincs mód visszanyúlni valamiféle régi, de egyszerű örök igazságokhoz, amint arra sincs lehetőség, hogy úgy vessük félre a közelmúlt torzulásait, mint egy rossz mellényt.

Egyébként nem szólok én dr. Tóth Zoltán történelmi fejtegetései ellen, és nem kétkem, hogy Magyarország 945 éven át királyság volt. A koronás címer ellen sem emeltem kifogást; mindössze az egykori Magyar Birodalmat idéző, ún. nagycímer politikai szerepeltetését hibáztattam. És ezt a véleményem fenn is tartom – megintcsak nem dr. Tóth ellenében, hiszen ő erről nem nyilatkozott.

A Szent Korona tanát, de még a Szent Korona Társaságot sem kell védelmeznie ellenem. December 30-i cikkemben kitértem államjogi, illetve politikai értékelése elől. Annyit mondtam csak, hogy nem hiszem, hogy sok közülük lehetne a magyar társadalom és államiság demokratikus megújulásához. Ami nem azt jelenti, hogy kizártnak tartom bizonyos szerepüket ebben. Középponti helyet azonban az én megítélésem szerint aligha kaphatnak ebben a folyamatban. Meglehet, ebben a kérdésben dr. Tóth egészen más véleményen van, de végtére is, soraiból csak az tűnik ki, hogy a Szent Koronát mint nemzeti szimbólumot kívánja középpontba állítani. Arról azonban nem szól, hogy ez a szimbólum milyen modern társadalmi tartalmat fejezzen ki.

folytatás az 5. oldalon

Halálpolka

(Nemzetiségi sorsok a 10. oldalon)

A nyugdíjas tábournok másként lát

(Riport a 4. oldalon)

Romániában mindenki újságot olvas...
Nagyváradi híradásunk a 8-9. oldalon

Nyugtalankodás az iratok miatt

A katonai ügyészség teljesen önállóan nyomoz a lehallgatási ügyben, munkája teljesen független a Belügyminisztériumban megalakult külön bizottság tevékenységétől. Ezt Kámán József vezérőrnagy, a legfőbb ügyész helyettese, katonai főügyész közölte. Elmondta azt is, hogy szerdán kezdeményezésére találkozott Kis Jánossal, a Szabad Demokraták Szövetsége ügyvivőjével és Fodor Gáborral, a Fidesz választmányának tagjával, akik a feljelentést az elmúlt héten megküldték.

Mint mondta, a megbeszélés célja az volt, hogy tisztázzák a vizsgálat során az elmúlt napokban felmerült félreértéseket, egyebek közt azt, hogy miért volt szükség a feljelentés kiegészítésére, s mi volt annak tartalma. Kámán József hangsúlyozta, hogy a nyomozás részleteiről a megbeszéléseken nem esett szó, lévén, hogy a vizsgálat szigorúan titkos. Csak a nyomozás be-

fejeztével adnak tájékoztatást a részletekről. A megbeszélésről Fodor Gábor, a Fidesz választmányának tagja elmondta: az SZDSZ és a Fidesz képviselője megkérdezte, hogy mikor zároltatták az ominózus belügyi iratokat, illetőleg a zárolás kiterjed-e a megyei BM-csoportok anyagaira is. A főügyész közölte, hogy pénteken a jelentéseket készítő III/III-7-es csoport anyagait zárolták, majd hétfőn sor kerül a III/III-as osztály iratainak zárolására is. A megyei csoportok anyagainak zárolása azonban gyakorlatilag még nem történt meg. Kámán József kiemelte: január 5., péntek 13 órától az iratok megsemmisítése bűncselekmény.

Kis János és Fodor Gábor közölték a katonai főügyésszel: nyugtalanítóan találják a jelenlegi helyzetet, mert attól tartanak, hogy a BM érintett osztályain nem zárható ki teljes bizonyossággal az iratmegsemmisítés veszélye.

Marosvásárhelyi beszélgetés Király Károllyal

Kisebbségről, jogvédelemről

A kezekre emlékszem leginkább, a határtól Nagyváradon, Kolozsváron át egészen Marosvásárhelyig: V betűt formáló, magasba emelt kezek köszöntötték a magyar rendszámú autót.

Király Károlyt, a Nemzeti Megmentési Front Tanácsának alelnökét keresem, aki Maros megye jelenlegi vezetője is. A marosvásárhelyi konzervgyár volt igazgatója ebben a beosztásban úttörő szerepre vállalkozott. Meleg kézfogással fogad, és beszélgetésünk végeztével, amikor búcsúzom, magához ölel. A forradalomról kérdezem, arról, hogy mit tekint a legnagyobb változásnak Marosvásárhelyen, a megyében és az országban.

– Románia első igazi nagy forradalma zajlott le – mondja. Sem az 1848-as, sem az az előtti, sem az azt követő nem volt az. Mindegyik inkább csak mondvascsinált forradalom volt, kis megmozdulásokkal, amelyek be is fejeződtek a proklamációkkal. A nagy forradalom: ez a mostani. Tudtam, hogy előbb-utóbb be fog következni ez a földindulás, azt azonban nem voltam képes elgondolni, hogyan lehet egy ilyen tüntetést a rezsimek ellen vezetni, éppen azért, mert nem lehetett a munkásokat megszervezni. A mi forradalmunknak egyik tanulsága, hogy ha nincs vezetője a tömegnek, akkor

maga is el tudja önmagát vezetni. Adott esetben azután a helyszínen nőnek ki azok, akik végigvizik a forradalmat. Csodálatos volt és tragikus is, ami itt történt.

Kisebbség, alárendeltség

– Király Károly Bukarestben a magyarságot is képviseli?

– Ez így van.

– Románia első, igazi forradalma – ahogyan ezt Ön mondja – mit hozhat, mit ígér annak a több mint 2 millió embernek, aki itt Erdélyben él és magyar-nak vallja magát?

– Meggyőződés, hogy a magyarok legalább annyira kivették a részüket ebből a forradalomból, mint a románok. Ezt lehet látni a sebesültek, a halottak névsorából. Ez a közös harc összeforrasztotta a magyarokat nemcsak a magyarokkal, hanem a románokkal is. Szent meggyőződés – igaz, nem könnyen, mert sok mindent kell leküzdeni –, megvalósul az is, hogy a magyarság nem tűri el többé, hogy alsóbbrendűnek, másodrangúnak tekintsek.

Ebben a forradalomban feltalálta magát minden nemzet, harcolni fog tehát jogaiért, azért, hogy érvényesül-

jön. Azt is hiszem, hogy nem lesz erkölcsei alapja egyetlen erőnek sem, hogy valamilyen ürüggyel megtagadja ezeket a jogokat. Ma még ahhoz vagyunk szokva, hogy a kisebbség aláveti magát a többségnek. Nem szabad elfogadni ezt a gondolatot, meg kell változtatni. És meg kell változtatni mások gondolatát is. Erdélyben három egyenlő nemzet volt a történelem folyamán, már sok száz évvel ezelőtt is. Az más kérdés, hogy nincs székely és magyar, mert a székely és a magyar egy nemzetet képez, hanem van román, magyar és német. Én úgy látom, hogy a kisebbségi jogvédelem a szervezeti biztosítékát elsősorban akkor találja meg, ha nem különböző fórumokat hoznak létre a nemzetiségek, hanem önálló pártot alapítanak, mert a pártnak nagyobb az ereje, tekintélye, az átfogó képessége és a jogvédelmi lehetősége. Az már részletkérdés, hogy miként nevezzük ezt a magyar pártot. A jogokat meg lehet szerezni, de szerintem megvédeni nehezebb.

Három egyenlő nemzet

– A különböző nemzetek egyenlőségének politikai deklarációja megtörtént. Ön szerint milyen intézményekre van szükség ahhoz, hogy ez valósággá is váljon? Erdély kultúrája része a magyar kultúrának. Erdély sok kiválóságot adott a magyar kulturális és tudományos életnek. Az utóbbi évtizedek

ben viszont azt tapasztaltuk, hogy sorvadnak az erdélyi kultúra bölcsői, visszaszorulnak az erdélyi magyar egyetemek, s a magyar nyelvű oktatás pedig meg is szűnt.

– Alapkérdés, hogy Erdélyben három egyenlő nemzet él és három egyenlő nyelv van. Legyen meg hát mindegyiknek a rádiója, a televíziója, a sajtója és helye az iskolahálózatban, fel egészen az egyetemi fakultásokig. Tapasztalom, hogy az iga alól felszabadult magyarság most alulról szervezkedik, építi ki nemzetudatát és erősíti szervezeteit. Mindenki töri a fejét, hogy miként volna jobb, és véleményét formál arról is, hogy mit tart fontosabbnak a különböző programokban.

– A régi közigazgatást sok bíráló érte. Miként képzeli el az újat?

– A közigazgatás ma is a régi, de vannak már javaslatok az újra. Hozzám a minap egy székelyudvarhelyi delegáció érkezett és felkért, segítsen, hogy Udvarhely újra megyeszékhely legyen. És engedjék meg nekik az is, hogy újra létezzen a régi Udvarhely megye. Én egyetértek ezzel, hiszen hagyománya van, és tudom, hogy mást is lehetnek, lesznek is ilyen követelések. Egy igazi demokratikus kormány ezeket figyelembe is veszi.

– Tudom, hogy most, az éjszaka Bukarestbe utazik, elmondaná, hogy az Ön útja miképpen tükrözi a változást?

– Vonaton megyek Bukarestbe és biztonsági őrség kíséri. Ezúttal nyílt őrségem lesz, 12 éve már, hogy tudom: „vigyáznak rám”. A minap átadták azt a kazettát is, amelyiken a december 21-i szóváltásokat örökítették meg „mikroelektronikai eszközökkel” az irodámban. S tudom azt is, hogy lehallgatták a telefonbeszélgetéseimet és lefényképezték azokat, akik beléptek a kapumon.

Nem beszélve arról, hogy sokszor a munkahelyemről hazáig három gépkocsi – vagyis három csoport – kísért. Szóval most tudom, hogy kísérek, de csak addig, amíg lecsillapodnak a kedélyek.

Kercza Imre

A VILÁG HÍREI

– Horn Gyula külügyminisztert szerda délelőtt Mainzban, Rajna-vidék Pfalz-tartomány székhelyén a tekintélyes Stresemann-társaság aranyérmével tüntették ki. A magas megbecsüléssel a Weimari Köztársaság kiemelkedő külügyminiszterének, Gustav Stresemann-nak a nevét viselő társaság a magyar államférfinak, kormányának és a magyar népnek azokat az érdemeit óhajtja méltányolni, amelyeket az európai népek közötti szolidaritás elmélyítésében szereztek az emberiség szellemében. Horn Gyulának személyesen is lényeges része volt Magyarországi demokrázálásában és az NDK-menekültek kiutazásáról létrejött megállapodásban.

– Január 12-ét nemzeti gyásznapra nyilvánította a Nemzeti Megmentési Front Tanácsa. Ezen a napon az egész országban megemlékeznek a népi forradalom hőseiről, mártírjairól, akik életüket áldozták a szabadságért, a demokráciáért és küzdöttek a diktatórikus rendszer ellen. Az erről szóló rendeletet Ion Iliescu, a Nemzeti Megmentési Front Tanácsának elnöke írta alá. A rendelet arról is intézkedik, hogy Bukarest és Temesvár megkapta a „mártírváros” elnevezést.

– Sztjepanokertben a fegyveres cselekmények miatt elhalasztották Girenko KB-titkár és Nyisanov LT-alelnök látogatását. A szovjet tévé-híradó helyszíni filmjelentése szerint Girenko és Nyisanov a sztjepanokerti repülőtéren várakozott egy ideig, ám a helyzet nem javult: a lövöldözések folytatódottak, így nem tudtak bejutni a városba.

– Li Peng kínai miniszterelnök a pekingi televízióban elhangzott szerda esti beszédében bejelentette, hogy a Kínai Nép-

köztársaság államtanácsának döntése értelmében január 11-től megszüntetik Pekingben a múlt év május 20-án kihirdetett rendkívüli állapotot.

– A bolgár-török kapcsolatok kölcsönösen előnyös, új és szilárd alapokra történő helyezését javasolta Dimitrov a két ország viszonyáról Kuvaitban kedden befejeződött megbeszéléseken. A BTA bolgár hírügynökség jelentése szerint Bojko Dimitrov gyümölcsöző, konstruktív és jószándékról tanúskodó tárgyalásokat folytatott török kollégájával, Mesut Yilmazzal. A bolgár diplomácia irányítója javasolta egy olyan közös nyilatkozat aláírását, amelyben mindkét ország vállalná, hogy tiszteletben tartja az ENSZ alapokmányában és a Helsinki Záródokumentumban foglalt emberi jogi rendelkezéseket. A hírügynökség ugyanakkor idézte a külügyminisztert, aki szerint Bulgáriában „nem létezik, és soha nem is volt semmiféle történelmi vagy jogi alap egy úgynevezett török kisebbség elismerésére.”

A külügyminiszterek megállapodtak abban, hogy februárban Ottawában folytatják a megbeszéléseket.

– Zsivkov, volt bolgár államfő és pártfőtitkár vagyoni helyzetével foglalkozott a törvénysértési eseteket kivizsgáló parlamenti bizottság Szófiában tartott első ülésén. A szakértők bevonásával tartott tanácskozáson a BTA jelentése szerint megállapították, hogy a vezető műveinek kiadására fordított tekintélyes összegek és a befolyt szerzői honoráriumok indokoltá teszik a vizsgálat megindítását Todor Zsivkov ellen.

A bizottság ülésén megismerkedtek annak a nyomozásnak az eredményeivel is,

amelyet a külügy- és külkereskedelmi minisztérium folytatott Todor Zsivkov külföldi bankbetéteiről.

– Sorra járja a kelet- és közép-európai országokat a személyes kapcsolatok felvételére Dumas francia külügyminiszter. Tegnap kezdte meg két napra tervezett bukaresti tárgyalásait, a visszaúton pedig rövid megállót tart Szófiában, hogy találkozzon az új bolgár kormány képviselőivel. Párizsban bejelentették, hogy rövid időn belül Prágába is ellátogat, ahol legutóbb 1988 őszén, még jóval az érdemi változások előtt járt.

– A választási előkészületek megvizsgálására szerdán Nicaraguába érkezik Elliot Richardson, az ENSZ főtitkárának személyes megbízottja. Ez lesz ott a második látogatása. Tavaly októberben már járt Managuában, az akkori szemle után kijelentette, hogy a választási folyamat megfelel az igazságosság és a nyilvánosság követelményeinek.

– Ismét heves harcok dúlnak Salvadorban, miután pár napja lejárt a felkelők évvégi tűzszünete. A légi erők bombázták a San Salvadortól huszonöt kilométerre emelkedő Guazapa-vulkán lejtőjén a gerillák feltételezett állomásait azzal a céllal, hogy megakadályozzák az osztagok összehívását – közölte a fegyveres erők sajtóbizottsága.

– Krenz, az NDK volt párt- és állami vezetője lemondott az ország parlamentjében viselt mandátumáról.

Az ötvenkét éves politikus kedden Berlinben közzétett nyilatkozatában hangoztatta, hogy az NSZEP-DSZP vezetőségének kérésére válik ki a Népi Kamarából.

Kaifu Brüsszelben

Zsúfolt programot bonyolít le az európai körútja keretében szerda reggel kezdődött brüsszeli villámlátogatása során Kaifu japán miniszterelnök. Reggel Martens miniszterelnökkel folytatott megbeszélést, ezután Baldwin királynál tett látogatást. Délután háromra várták a Berlaymont-palotába, az Európai Közösség bizottságának székhelyére. Itt Jacques Delors-ral, a bizottság elnökével és a testület tagjaival folytatott megbeszélést. Napirendjén első helyen a kelet-európai változások megfigyelése, illetve az azok támogatására Japan és partnerei által tett erőfeszítések összehangolása áll. Az Európai Közösség ezzel kapcsolatban különleges szerepet tölt be, mint a Lengyelország és Magyarország reformjainak támogatására szolgáló PHARE-program koordinátora.

A vörös birodalom peremén II.

Kabult egyre lövik

Itt háború dúl? – a gondolat is képtelenségnek tűnik ezen a késő őszi, meleg napon. Kabul fölött mélyen kék az ég, a déli órákban forrón süt a nap. A várost koszorúzó hegyekre még nem hullott le a hó; a csúcsok mintha kevésbé magasak lennének, nem hatnak oly fenyegetőleg, mint máskor. Az úton elég élénk a gépjárműforgalom, habár a benzinért szörnyű árat kérnek. A kocsik kénytelenek újra meg újra lassítani és kitérni, mert a porban teherhordók bandukolnak vagy gyerekek játszadoznak, mintha az út nem is az autóknak, csak nekik épült volna. A város központja felől tartunk kifelé, amikor egyszerre hatalmas robbanás rázza meg a levegőt. A gyalogosok megtorpannak, mintha földbe gyökerezett volna a lábuk, amott márdaraj rebben föl, egy csacsi dermedten áll meg a mögé fogott narancsokordával.

– That was close, about 200 meters – mondja a taxis –, ez a közelben volt, vagy kétszáz méterre. Azzal egykedvűen megint nagyobb sebességre kapcsol. Néhány napja ismét nagyon keserves – mondja aztán –, van nap, hogy húsz belövést is kap a város.

Ugy látszik, igazat beszélt: ezen a napon és a rá következő éjszakán még több mint tíz hasonló detonáció hallatszott. Furcsa, de az utakon alig látni nyomát, hogy valami kár történt volna.

Kabult rakétákkal lövik, és egy ideje ez a legfontosabb téma a kormány napi sajtótájékoztatóin. Az egyik hétvégén negyvennél több rakéta csapódott be a város területén – közölte a kormány szóvivő. A TASZSZ hírgyűnökség még többet, hatvanat mondott. A különbség okáról senki sem ad magyarázatot. A külföldi tudósítók mindig felkérlik (főleg akkor, ha a belövés halálos áldozatokat követelt), hogy kormánytisztviselők kíséretében menjenek a helyszínre. A hivatalos szöveg a szokványos kifejezésekkel él: „a Pakisztán és Amerika támogatását élvező szélsőségesek”, az „imperializmus lakói”. Ezek a mudzsahidok, az afgán felkelők.

Amióta a felkelők rakétákat kapnak – mondják a kormányzat képviselői az újságíróknak –, ötven ezer ember pusztult el a városokban „e szörnyű és bűnös cselekmények” következtében. Meglehet, az adat túlzott, azt azért kifejezi, mennyire aggasztja a kormányt a felkelőknek ez a tűzéri tevékenysége. És persze a lakosságot is.

Kik lőnek?

Bár a kormányzat mindent megtesz, hogy a felelősséget a mudzsahidokra hárítsa, az emberekben föltámadt a kétség. Némelyek a kormányt okolják, mondván, hogy annak minden eszköz jó az ellenállók lejáratására. Nadzsibullah rendszerétől nem várható el, hogy sokat aggályoskodjék ilyesmii miatt – vélik. A kormány persze felháborodottan utasít vissza minden efféle spekulációt. Kormányépületeket is elég gyakran ér belövés, ezért fölteszik a kérdést: Ugyan miért lövetnének önmagunkat?

A szóbanforgó fegyverekkel külön-

ben nem lehet pontosan célozni, így hát a tűzérkek sohasem lehetnek biztosak, hogy nem a saját erőiket pusztítják-e el.

Ez hihető érvnek tűnik, mégis meglepő, mennyien állítják itt, hogy a rakéták ritkán vagy sohasem érik kormányépületek távolabbi környékét. A repülőgépek is bámulatosan kevés kárt szenved – mutatnak rá.

Annál meggyőzőbb viszont az, amit ezek a beszélgetőpartnerek – jobbára önkéntelenül – elismernek: eszerint a rakétabeecsapódások ténye módfelett kínos a kormány számára, hiszen semmi mást nem jelent, mint azt, hogy hadserege képtelen hatékony védelmet nyújtani a lakosságnak a mindössze 40–60 kilométerrel kilőtt rakéták ellen. Márpedig ha a kormány nemzetközi elismerést akar és arra tart igényt, hogy a nemzetközi közvélemény komolyan vegye mint saját területének szuverén urát, akkor efféle nem engedhet meg. Az ellentétet, hogy a mudzsahidok szintűje jól tudhatják, hogy csak ellenségeket szereznek maguknak, ha a városokat lövik, a kormánypárti afgánok azzal intézik el, hogy „a nép ellenségei” semmilyen eszköztől nem riadnak vissza.

A kormány szorongatott helyzetben

Az év első felében Nyugaton olyan kép alakult ki a Nadzsibullah-rezsimről, mintha az sikeres, sőt győzedelmes lenne. Ez a ragyogó kép az utóbbi hónapokban jócskán megfakult. A kormány hadereje ugyan a várakozással ellentétben tartja magát, de egyébként? A fővárostól néhány kilométerre ott áll az ellenség, akárcsak korábban. Senki sem tudhatja, hányan rokonszenveznek vele Kabul lakosságából, akik adott pillanatban maguk is kések fegyvert fogni. A sajtótájékoztatókon a kormánycsapatok győzelméről beszélnek – csak hogy ezek a győzelmek messze, a Salang-alagút déli kijáratánál vagy Kabultól negyven kilométerre születtek. A nyáron a mudzsahidok közelebb férköztek a városhoz, teret nyertek, és kétséges, hogy ezt megint elveszítik-e ténlen, amint a kormány állítja. Az állítólag oly győnye és megfosztott felkelők épp oly könnyörtelen szorítással fogják körül a várost, mint eddig.

A repülőgépek csaknem minden nap zárva van néhány órára. Aki ellátogat oda, meggyőződhet, hogy a Szovjetunió ugyanúgy ellátja az afgán hadsereget, mint korábban. Szinte szünet nélkül újabb és újabb szállító repülőgépek szállnak le és föl. A szigetért vált Kabulnak ezek hozzák mindazt a fegyvert, ami nélkül gyorsan elborítaná az ellenállók tengere. A kirakodást a repülőgépek a polgári forgalom elől lezárt részén végzik; látogatókat itt nem fogadnak szívesen. Nem lelkesednek az olyan kérdésekért sem, hogy milyen nagyságú a szovjet segítség. Az afgán hadügyminisztérium tisztviselői nem közölnek erről adatokat az újságírókkal, ehelyett arra utalnak, hogy a két állam között kölcsönös

segélynyújtási szerződés van érvényben. A Kabulban állomásozó nyugati tudósítók szilárd véleménye mindenestre az, hogy a Nadzsibullah-rezsim jóval több támogatást kap a szovjettől, mint a mudzsahidok Nyugatról.

Bizonytalan hátország

A kabuli kormány helikopteres kirándulásra invitálta a külföldi újságírókat a várostól 30 kilométerre délre fekvő Lalandar-völgybe. Alighanem ereje nyilvános demonstrációjának szánta ezt, de tökéletesen blamáta magát. Mint a tolvaj, úgy osont végig a gép az éj leple alatt a szűk völgyeken, kihaszánálva minden természetadta fedezéket, és csak a pilóta mesteri tudásának volt köszönhető, hogy a rotorok nem ütköztek kétoldalt az omladékony sziklákhoz.

A célhoz érve kisebb fegyverraktár volt a látnivaló: föld-levegőrakétákhoz két kilövőberendezés, egy mozszárgyú, egy sorozatvető meg lösz. A mudzsahidok itt a hadsereg egy különleges egysége ütött rajta: kezen húsz „szélsőséges” lelte a halálát. Egy altiszt utóbb mást mond: az ellenség tíz embert vesztett. Mi hát az igaz? Húsz halott volt – erősíti a tiszt. Ekkor egy közkatona bukkan elő, és egy levágott fejet tart büszkén a magasba. Azt állítja, ő személyesen választotta el egy mudzsahidparancsnok törzsétől; három további felkelő hasonló sorsra jutott. Az afgán külügyminisztérium egyik tisztviselője, aki az újságírócsoporthoz elkísérte, rászól: Nem mi voltunk azok, hanem egy rivális felkelőcsapat.

Mindazonáltal a szovjetek domináló szerepe még mindig kézzelfogható valóság Afganisztánban, a februárban

„Mélyen meghajlok honfitársaim előtt”

...A háború folytatódik

Az afgán ellenzék által 1988 nyarán fogságba ejtett Andrej Lopuh és Valerij Prokopcsuk visszatért hazájába. Amikor a taskenti repülőtéren leszálltak a gépről, lehajoltak és megcsókolták a földet.

– Csak most hittem el, hogy végül itthon vagyok – mondotta Andrej, a Belorusz SZSZK breszti területének lakója.

– A szabadulás reménye akkor csillant fel előttem, amikor Pakisztánban találkoztam édesanyámmal – mondotta Valerij az Ukrán SZSZK zsitomiri területének szülőtte. Valerij sok szép szóval készült a hazatérésre, ám izgalmában mind elfelejtette. – Egy dolgot viszont szeretnék szüntelenül ismételtetni: köszönöm mindenkinek, aki nem felejtett el bennünket és segít hazajutni a fogságból. Mélyen meghajlok honfitársaim előtt.

– A szabadon engedett katonákkal együtt Iszlambadból megérkeztek a Remény Társadalmi Bizottság tagjai, akiknek valamely családtagjuk hadifogoly.

– Pesavárban fogadott bennünket Benazir Buttó pakisztáni miniszterelnök – mondja Iona Andronov, az egyesület elnöke. A miniszterelnök-asszony kész együttműködni a Szovjetunióval az afganisztáni szovjet hadifoglyok hazatérésének elősegítésében. Köszönettel tartozunk

végrehajtott csapatkivonás ellenére is. A helikopterkirándulásra vitt újságírók körében is megjelenik egy fölfegyverzett orosz, akiről utóbb kiderül, hogy testőr a szovjet nagykövetség.

Kalasznyikov-géppisztolyát ráfogja az egyik svájci tudósítóra, úgy követeli a filmet. A svájci az afgán tisztektől kér védelmet, de azok elfordítják a fejüket. Egy százados mégiscsak erőt vesz magán, és lehajtott fejjel megszólítja az orosz, közben a lábával zavartan kaparászta a földet. Az orosz pillantásra sem méltatja, nem válaszol, mire az afgán tiszt vállat von. Mit lehet itt tenni?

Este a sajtókonferencián a kabuli kormány képviselője megütközését fejezi ki az orosz testőr viselkedése miatt, és bejelenti, hogy tiltakozó jegyzéket küldenek a nagykövetségnek. Nem sokkal ezután a szovjet diplomatakról részéről közlik, hogy a testőr büntetést kap, mert tudtuk nélkül vett részt a helikopterkiránduláson. Érezhető, hogy az afgánok őszintén haragszanak, de semmit sem tehetnek. Egy orosz – még ha csak névtelen testőr is – kedve szerint packázhat a legmagasabb rangú afgán tisztekkel.

A sajtókonferencia után az egyik kormánytisztviselő (olyan képet vágva, mint valami összeesküvő) odasúgja a svájci újságírónak: sok pártbeli káder mindennél jobban gyűlöli a szovjeteket és megalázó arroganciájukat. Nem szól viszont a tényről, hogy e káderek pártja a teljes függőség árán szerezte meg a maga hatalmi pozícióját, és mindaddig megaláztatásban lesz része az északi szomszédától, amíg meg nem osztja a hatalmát.

Gadó György

az afgán ellenzék vezetőinek is. A velük folytatott tárgyalások nehezek voltak, többször zsákutcába torkolltak. A háború ugyanis folytatódik, nem szűnnek a véráldozatok. A szovjet diplomácia aktivitása a Nadzsibullah elleni vezetett afgán kormány, a Nemzetközi Vöröskereszt támogatása és a szovjet Béke Alap tevékenysége lehetővé tette a hadifogolycseré feltételeinek kidolgozását. Pesavárban, miközben a szovjet követségén átadtak két olyan hadifoglyot, akik a Modzsahidoknak kezébe kerültek, hivatalosan bejelentették, hogy néhány nap múlva az afgán vezetés a maga részéről válaszul jóakarátat bizonyító lépést tesz, szabadon enged néhány Modzsahedin, huszonöt pakisztáni állampolgárt és néhány más állam képviselőjét. Az ígért teljesítésétől függ az afgán ellenzékkel a legkülönbözőbb szinteken folytatott tárgyalások eredménye.

Amikor az újságírók megkérdezték Andrej Lopuhot, hogy hol és milyen körülmények között őrizték a hadifoglyokat, ő így válaszolt:

„Engedjék meg, hogy ne feleljek e kérdésre, nem azért, mintha el akarom titkolni az igazságot. Ugy vélem, válaszom árthatna azoknak, akik még fogságban vannak és akiket remélem, hogy szabadon engednek”. Valerij Prokopcsuk is csatlakozott e véleményhez.

Egy tábornok, aki búcsút intene a szovjeteknek

Sebők János legújabb indítványa

Ha meg kellene választani az év tábornokát, én nyugodt szívvel adnám a voksomat Sebők János nyugalmazott vezérőrnagyra. Még aktív csapattisztként négyszer nyerte el magasabb egységével a kiváló címet, rajta kívül ez még egy parancsnoknak sem sikerült. Az igazi sikerei mégis ezután következtek, tapolcai képviselőként sikerült megbojditania a hadsereg oly régóta tartó tespedését. Természetesen nem lehet elvitatni Bokor Imre érdemeit, de ő még csak ezredes.

Sebők János múlt év februárjában javasolta az országgyűlés honvédelmi bizottságának ülésén, hogy vizsgálják felül az összes érvényben lévő államközi szerződést. Hogy ebből akkor nem lett semmi, arról nem ő tehet. Márciusban, az alkotmány koncepció vitája során már arról beszélt, hogy a hadsereget ki kell venni a párt kezéből, és az országgyűlés irányítása alá kell helyezni. Ez a javaslata májusra konkrét törvénymódosító indítvánnyá érett, de a nemzeti kerekasztal akkor meginduló tárgyalásai miatt csak az ősz folyamán vált az alkotmány részévé. Ő javasolta azt is már májusban, hogy a pártszervezetek vonuljanak a laktanyán kívülre, majd arra kérte képviselő társait, hogy a 68-as csehszlovákiai intervenciót ítéljék el mint törvénytelen akciót. Több éves bizottsági ülés után végül szinte egyhangúan megszavazták.

Most ismét felborzolta a kedélyeket kétindítványával. Azt viszonylag könnyen elfogadtatta, hogy a Varsói Szerződés Politikai Tanácskozó Testületében az eddigi pártképviselő helyett a köztársasági elnök legyen az országgyűlés meghatalmazottja, de a szovjet hadsereg ez évi kivonásáról szóló javaslatát csak kisebb módosítással tette magáévá a honvédelmi és a külügyi bizottság.

LEJÁRT AZ IDEIGLENESSÉG

– *Tábornok úr, október 23-án a Parlament előtt sokan azt kiabálták, hogy ruszlik haza, ebben nem volt semmi meglepő, de ugyanez Öntől – mégha másképp is fogalmaz – kicsit szokatlanul hangzik, Mi történt az annyit emlegetett geopolitikai helyzettel, az erőegyensúllyal, a stabilitással? Ki fog megvédeni bennünket, ha mégis támad az a csúnya ellenség? Lehet, hogy a HM volt sajtófőnökének van igaza, aki félve azt mondta, hogy Ön úgy van, mint akit a kútba leeresztettek, csak az égből egy karikáját látja?*

– Ha nem is a kútból, de mindenképpen más szemüveggel nézem ezeket a kérdéseket, mint sok volt kollé-

gám. Ma már a nemzetközi katonapolitikai helyzet – az enyhülés – lehetővé teszi, hogy Magyarország a bécsi tárgyalásoktól függetlenül tárgyalásokat kezdjen a szovjet csapatok kivonásáról. Különbös is, ne keverjük össze a hagyományos haderő és fegyverzet csökkentéséről folyó bécsi tárgyalásokat a Magyarország területéről való kivonással, amely nem jelent leszereleést. Én azt javasoltam, hogy az „ideiglenesen Magyarországon állomásozó szovjet csapatokat” 1990. december 31-ig vonják ki hazánkból. Ez a kivonás történhet például a kijevei katonai körzetbe is, ahol továbbra is ugyanúgy számításba vennék őket, mint mondjuk a Franciaországban lévő francia csapatokat.

– *Kijev messze van, mi történik mégis, ha Nyugatról támadás ér bennünket?*

– Ezt én nem hiszem, de a példa kedvéért gondoljuk végig. Azt látni kell mindenkinek, hogy Magyarország határain nem érintkeznek közvetlenül a két szövetségi rendszer. Ha támadás indulna ellenünk, a támadónak először le kellene győznie a jól felkészült osztrák és jugoszláv hadsereget, hisz Ausztria semleges, Jugoszlávia pedig el nem kötelezett ország. Ha a földrajzi adottságokat is számításba vesszük, bizonyosak lehetünk, hogy a támadó fél egy nap alatt nem jut át e két országon. Addig pedig – ha szükség van rá – nyugodtan ide lehet csoportosítani a kijevei körzetből a szovjet csapatokat. Arról nem is beszélve, hogy létezik egy magyar néphadsereg, amely az elégséges védelem elvére épül.

– *Hogy jön az ön javaslatához a bécsi tárgyalás?*

– A bécsi tárgyalások fő kérdése az idegen területen állomásozó szovjet, amerikai illetve közös parancsnokság alatt lévő csapatok kétszázhetvenöt ezer főre való csökkentése. Ez a csökkentés nem visszavonást, átcsoportosítást jelent, hanem leszereleést és ellenőrzés melletti megsemmisítést. Mivel az én javaslatom csak területi átcsoportosítást jelent, nincs összefüggésben ezzel, illetve nem változtat a meglévő erőegyensúllyon.

– *Tehát katonai okok nem indokolják a további itt állomásozást, de talán nem is ezért voltak – vannak – nálunk. Mi van a politikai okokkal?*

– Remélem már mindenki előtt világos, hogy a politikai okok is megszüntek. Hisz azt már senki sem gondolhatja komolyan, hogy a szovjet csapatoknak Magyarországon a szocialista társadalmi rendszert kell védeni.

– *Ez a tervezett tárgyalás mennyire a két érintett ország belügye, mennyire tartozik a szerződés többi tagállamára?*

– Ahogy már mondtam, ez a kivonás az erőegyensúllyon nem változhat, így ez csak a mi ügyünk.

– *Ön öt évvel ezelőtt valószínűleg másképp gondolkodott minderről. Minek köszönhető ez a nagy változás? Sok volt tisztársa most azt mondja, hogy Ön a saját fészkébe piszkít.*

– Úgy látszik, ők még nem tudtak megváltozni, még mindig nem látják, hogy az ország milyen helyzetbe került. Igen, néhány éve én sem így gondolkodtam, mert politikai oktatási rendszerünkkel teljesen félre tájékoztattak minket, illetve félre tájékoztattuk magunkat, hisz én is voltam politikai oktatás vezető. Amikor képviselő lettem, még akkor is két évnek el kellett telnie, hogy lássam, te Úristen, hova jutott ez az ország. Teljesen nyílt, valóságghú tájékoztatás kell ahhoz, hogy ezt mindenki lássa a hadseregben.

BÍRÓSÁGI ELJÁRÁST KELL INDÍTANI ELLENÜK

– *Beszéljünk egy másik fegyveres testületről is. Ön decemberben megkérdezte a belügyminiszter helyettesét, hogy mikor csökkentik az állambiztonsági szolgálat létszámát. Az igazi választ a múlt héten kirobbant botrány adta meg. Hogyan vélekedik erről?*

– Ebben a kritikus helyzetben nem szabad kormányválságot előidézni – bár az alkotmány szerint a fegyveres testületek irányításáért, ellenőrzéséért a kormány felelős –, de a belügyminiszternek le kell vonni a konzekvenciát.

– *Tehát le kell mondania?*

– Igen, én nem tudom másképp elképzelni. Ha mégsem tenné meg, akkor ezt a Parlamentnek kell elvégezni. Másrészt az illetékes miniszterhelyettest és főcsoportfőnököt a beosztásából fel kell menteni, és bírósági eljárás kell indítani ellenük az Alkotmány súlyos megsértése és hivatali hatalommal való visszaélés miatt.

– *Mire alapozza ezt az álláspontját?*

– Az október 23-a óta érvényben lévő alkotmányunk kimondja, hogy mindenkit megillet a jó hírnévhez, a magánlakás sérthetlenségéhez, valamint a magántitok és a személyi adatok védelméhez való jog. Ugyanakkor az alkotmány azt is rögzíti, hogy az alapvető jogok gyakorlása csak alkotmányerejű törvényben megállapított olyan korlátozásnak vehető alá, amely az állam biztonsága, a belső rend, a közbiztonság, a közegészség, a közérkölcös vagy mások alapvető jogainak és szabadságának védelmére érdekében szükséges. Mivel az alkotmány a Magyar Köztársaság legmagasabb

jogszabálya, minden minden olyan törvényt, rendeletet egyéb jogszabályt hatályon kívül helyezett automatikusan, amely szellemével ellentétes volt. Így Pallagi miniszterhelyettes hiába hivatkozott a 168 órában a titkos rendeletekre és szabályzatokra.

Én múlt év októberében javasoltam a honvédelmi bizottságnak, hogy változtassunk az állambiztonsági szolgálat és a hírszerzés eddigi jogállásán. Kezdeményeztem, hogy mindkettőt rendeljük a köztársasági elnök közvetlen irányítása és az országgyűlés ellenőrzése alá. Sajnos a bizottság arra sem volt hajlandó, hogy zárt ülést rendeljen el, a rádió és a tévé nyilvánossága előtt pedig ezt az ügyet nem lehetett tárgyalni. Ha akkor elfogadják a javaslatomat, most nincs ez a botrány.

A VEZÉRKARI FŐNÖK GONDJA A FŐPARANCSNOKKAL

– *Térjünk vissza a hadsereghez. Ön félévvel ezelőtt nem tudta pontosan, ki volt a hadsereg legfőbb parancsnoka. Azóta, mintha tisztázódott volna a helyzet, de vasárnap délután az Agóra című műsort hallgatva ismét elbizonytalanodtam, ugyanis Borsics altábornagy, a vezérkar főnöke úgy nyilatkozott: „amíg a márciusi választások végrehajtásra nem kerülnek, ezt a jogkört jelenleg a minisztertanács elnöke gyakorolja”.*

– Én is meglepetéssel hallottam, hisz az október 23-án életbe lépett alkotmányunk egyértelműen kimondja, hogy a hadsereg főparancsnoka a köztársasági elnök.

– *Ez a szabály az ideiglenes elnökre is érvényes?*

– Az alkotmány pontosan intézkedik arról, hogy a köztársasági elnök átmeneti akadályoztatása esetén, vagy ha az elnök megbízatása valamilyen okból idő előtt megszűnik, akkor az új elnök hivatalba lépéséig az országgyűlés elnöke gyakorolja jogkörét. Igaz, vannak korlátozások, de ezek között nem szerepel a főparancsnoki jogkör. Az alkotmány érvénybe lépett, ezt tudomásul kell venni mindenkinek.

– *Akkor hogyan kerül ide a minisztertanács elnöke?*

– A kormány elnökének mint elnöknek nincs semmiféle olyan egyedi joga a fegyveres erők felé, mint a köztársasági elnöknek. A kormány összességének viszont van, hisz az alkotmány azt írja a minisztertanács címszó alatt, hogy irányítja a fegyveres erők, a rendőrség és a rendészeti szervek működését. De ezt testületileg teszi, ettől még a főparancsnok a mindenkori köztársasági elnök marad. Ezt egy vezérkari főnöknek tudnia kellene.

Sajnos egy ilyen téves kijelentés megtevesztheti a köz véleményét, hisz ebben a beosztásban már ismerni kellene az ország alkotmányát.

Gyórfy Árpád

Kontroll Liga

SZÁNDÉKNYILATKOZAT

1990. január 4-én a korrupció és a hatalmi visszaélések elleni nyílt harcra megalakult a KONTROLL LIGA, amely alakulásakor a következő szándéknnyilatkozatot fogadta el:

1. A KONTROLL LIGA legfontosabb feladata, hogy a közélet minden szintjén felderítse és nyilvánosságra hozza a visszaéléseket, korrupciót, etikátlan nyereszkeskedést. Célja, hogy a nyilvánosság, a közvélemény segítségével kényszerítse ki a szükséges konzekvenciákat. Az elmúlt évtizedek megmutatták, hogy amelyik rendszernek nincs kontrollja, az rövid időn belül az önkontrollját is elveszíti.

2. Nem botrányokat, nagy leleplezéseket akarunk. Ezek feltárása a cenzúráról nem korlátozott sajtó és más médiák feladata. A KONTROLL LIGA azokkal az ügyekkel kíván foglalkozni, amelyek nagyszámrendjüknél fogva nem tartanak számot a sajtó érdeklődésére. Hisszük, hogyha „csak” egy kerület, ha „csak” egy falu, ha „csak” egy csoport vagy akár „csak” egy ember szenved el a hatályos vagy erkölcsi törvényekkel való visszaélést, az ugyanolyan fontos, mint az országos ügyek.

3. A KONTROLL LIGA Intéző Bizottsága lehetőségéhez képest minden hozzáférhető bejelentést, információt, panaszt megvizsgál. A bizonyítást nyert eseteknél – és csakis azoknál – a nyilvánosságra hozatal mellett minden törvényes eszközt fel kíván használni a visszaélés elkövetőjével szemben.

4. A KONTROLL LIGA tagjairól, pártoló tagjairól, információcsatornáiról, a bejelentés forrásáról sem magánszemélynek, sem társadalmi szervezetnek, sem hivatalos szervnek semmilyen felvilágosítást sem ad.

5. A KONTROLL LIGA nem zárt egyesület, tagsági díja nincs. A munkájához szükséges erőforrásokat alapítványokból, közösségek adományából, lakossági támogatásokból kívánja előteremteni. Számít mindazok segítségére, akiknek fontos a közélet tisztasága. Az állampolgárok nyugalmának alapja csakis ez lehet. Aki a Ligát segíti, a holnap tisztaságát óvja. Pártoló tagjai sorába belépni korra, nemre, pártállásra, világnézetre való tekintet nélkül mindenki jogosult, aki a megalakulásakor elfogadott szándéknnyilatkozattal egyetért, belépési szándékát a Liga címére eljuttatja és támogatásával segíti munkáját. A pártoló tagok tagsági lapot kapnak, amely minden, a KONTROLL LIGA által szervezett rendezvényre, fórumra, megmozdulásra belépést biztosít.

A KONTROLL LIGA címe:
KONTROLL LIGA
2151 Fót Pf.: 50.

6. A KONTROLL LIGA nem párt, és a jövőben sem kíván pártként működni. Munkáját önállóan, pártoktól, politikai szervezetektől függetlenül végzi, elszámolással csakis tagságának és önnön lelkiismeretének tartozik.

Tisztázott jelen – Tiszta jövő

A kezdődő választási kampány nyilvánosságában a jelenlegi körülmények között kiemelkedő fontossága van a Magyar Televíziónak és a Magyar Rádiónak. Ezért a Nyilvánosság Klub elfogadhatatlannak tartja, hogy egy párt – nevezetesen az MSZP – választási kampányának vezetője felügyelje államnyszerűként e két nemzeti intézmény működését.

zürichi bankok tehetek a barna vagy a vörös diktatúrák gaztetteiről, vagy ha mégis, hát csak tizedsorban ök.) Mindenesetre, én láttam Svájcban, hogy mennyire elevenen él kisemberekben is a polgári és állampolgári öntudat. Egy svájci oly természetes módon német, francia vagy olasz, annyira magától értetődően érzi és tudja, hogy egy etnikailag és vallásilag heterogén, ám hét-száz év történelmében összefonódott demokratikus közösség tagja. Nem kell veritékes munkával kifejlesztenie vagy elsajátítania sem a német (francia vagy olasz) nemzeti büszkeséget, sem a demokrácia játékszabályait.

Azt szeretném, ha egyszer Magyarország állampolgárai is eljutnának idáig. És ne feledjük: ebből az országból sem homogén a társadalom.

A magyarok mellett élnek itt más nemzetiségűek is, a katolikusok mellett protestánsok, keresztények mellett más hitűek és hitetlenek is.

Olyan szimbólumok kellene, amelyek ök is vállalhatnák.

Gadó György

A Tolna megyei ágazati szakszervezeti titkárok válaszlevele az MSZDP Tolna megyei szervezeteihez és Kis Pál Istvánhoz

Tisztelt Tolna megyei Szociáldemokraták!

Mi sem vagyunk hívei a nyílt levelezésnek, ezért is nem reagáltunk a Dátum c. lapban 1989. december 30-án megjelent „szociáldemokrata újról üzenet”-re. Ami mégis a levelezésre készített bennünket, azt az 1990. január 8-án megjelent nyílt levél váltotta ki. Válaszunkat a szakszervezeti tagság, a tisztségviselők és az olvasók tárgyilagos tájékoztatása teszi szükségesé.

Előjáróban leszögezzük, hogy nem számíthat szimpátiára és eredményes együttműködésre az a szervezet és személy, aki olyan üzenetet tesz közre, amely szerint a szakszervezeti tisztségviselők (megyei és alapszervezeti szb-titkárok, szaktársak sokasága) kollaboráns, talpnyaló és munkásáruló. E minősítést mélyszéles felháborodással határozottan visszautasítjuk annak a szakszervezeti tagságnak a nevében is, akik tisztségviselőként a közelmúltban demokratikusan választották meg.

Az MSZDP megyei szervezeteibe tömörült tagság tájékoztatására közöljük, hogy 1989 május elején a szakszervezetek megyei szervei a Tolna Megyei Népújságban közzétették nyilatkozatukat, amelyben kinyilvánították, hogy érdemi párbeszédre képesek mindazokkal a pártokkal, szervezetekkel, akik egyenrangú partnerként kívánnak velük együttműködni. Ma is arra törekszünk, hogy a szakszervezetek önálló, a politikai pártoktól független, erős érdekvédelmi, érdekvédelmi mozgalomként töltsék be szerepüket, a tagság érdekeinek megfelelően, a foglalkoztatás – és bérpolitikát, a család- és egészségvédelmet is magába foglaló életszínvonal és szociálpolitika kérdéseiben.

A nyílt levélben sok az elfogultságból táplálkozó, a tények ismeretét nélkülöző, a vélt pártérdekeiket előtérbe helyező vélemény.

A szakszervezetek szövetségé szerveződésének fontos alapelve az alapszervi önállóság, amely nem teszi szükségessé a felsőbb szervek állásfoglalásának figyelembevételét. Ez azonban nem zárja ki, hogy fontos kérdésekben a mozgalom egyesítse erejét, összehangolja tevékenységét. Ilyen kérdés lehet például az országgyűlési képviselők választása is.

Végül néhány megjegyzés:
– Információk a szakszervezeti mozgalom tevékenységéről, rendezvényeiről a múltban és a jövőben is hiva-

talosan beszerezhető, erre készséggel rendelkezésre állunk.

– Több párt, köztük az MSZDP megyei képviselője is bejelentette kapcsolatfelvételi szándékát, de érdemi tárgyalást eddig senkivel sem folytattunk, így az MSZDP-vel sem.

– Kijelentjük, hogy egyetlen tisztes szándékkal közeledő pártot, szervezetet sem tekintünk „csodabogár”-nak vagy „amatőr színjátszó társulat”-nak.

Éppen ezért tartjuk ma is szükségesnek, hogy mélységében megismerjük az országos és megyei szervezetek programjait, állásfoglalásait, a szakszervezetekkel való együttműködésük szándékát.

– Feladatainkkal és a tagság iránti felelősségünkkel tisztában vagyunk, és ez a tagság részéről bármikor számon kérhető.

– A szakszervezeti könyvtár – mint önálló intézmény – tájékoztatása szerint semmiféle megfigyelés alatt nem tartotta a szociáldemokrata párt klubját; az elszigetelődés okait ne itt keressék.

– Az SZMT megszűnését követően a szakmai szakszervezetek megbízása alapján a megyei képviselőlet vezetője Péti Imre. Így került sor arra is, hogy véleményünket tolmácsolja.

A mozgalom vezetőinek minősítésére mindenkor az őket választó (megbízó) szakszervezeti tagság jogosult.

A szakszervezeti tagságot és bennünket napjainkban az idej első ár-emelések után jobban foglalkoztatnak a bérből és fizetésből élők, nyugdíjasok mai és holnapi létkérdései, mint a pártpolitikai harcok nyílt csatározásai. Mindazon pártok, szervezetek irányában, melyek programjukban erre megoldást kínálnak, fogadókészek vagyunk.

Nyitottságunk további hangsúlyozása mellett azonban szerényen megjegyezzük, mivel az Önök szervezetének választott szimbóluma a rózsa, érdemes lenne elgondolkodniuk azon is, hogy a választók megnyerésére milyen módszerekhez folyamodnak.

Úgy gondoljuk, hogy a türelem rózsát terem!

Szekszárd, 1990. január 9.

SZAKMAI SZAKSZERVEZETEK
TOLNA MEGYEI TITKÁRAI

*

Mint belpolitikai rovatvezető örömmel nyugtáztam a válaszlevelet még akkor is, ha indokolatlannak érzem a személyemre exponálást. Mint politikai tisztségviselő már nyugtalanabb vagyok, mert a „válasz” az összes lényeges kérdést megválaszolatlanul hagyta. Ezzel a vita egyelőre berekedt... A pusztán a „münder becsületéért” folytatott vita számunkra érdektelen.

Kis Pál István

Magyarország vagy Hunnia?

folytatás az 1. oldalról

Én nem vagyok a nemzeti szimbólumok ellensége, ezt írtam le korábbi cikkemben is. Ellensége annak vagyok, hogy a szimbólumok fényétől elkápráztatott társadalom elől bárki is elsikkassza a modern társadalomhoz méltó tartalmat. (És ezt sem dr. Tóth ellenében hangsúlyozom, csak az egyértelműség kedvéért.)

Az a tartalom pedig a mai Európában csak polgári jellegű lehet. E polgári jelleg, a polgári értékrend, a polgári erények nélkül Magyarország elmaradott és mucsai lenne, bármekkora nemzeti önérték feszítse is a kebleket. Ki ellen szólok ezzel? Aki nekem nem inge, ne vegye magára. De az az érzésem, hogy akik ma a turulmadarat választják jelvényükkül, akik dacosan Hunnia pajzsa mögül néznek Európára (és vannak ilyenek, bár nem okvetlenül dr. Tóth a nevük), azok nem fogták föl, hogy egy polgári Európa vár bennünket.

Hogy Svájcot dicsértem, hogy a zürichi bankokkal példálóztam? Svájc a legpolgárabb ország Európában, a banküzlet pedig az egyik legpolgárabb szakma. (És nem a

„Lélekharang..., csődtömeg..., totális kudarc..., a szétesés határán” – ezek a leggyakrabban előforduló szavak azoknak a nyugati újságíróknak a tudósításaiban, akik manapság a KGST tagállamok szófiái, kormányfői szintű tanácskozásáról írnak.

Nyugaton mindaddig méla unalommal olvasták a KGST-tanácskozások „korszakalkotó” döntéseiről szóló jelentéseket – de a most hirtelen felülmúlt mohó érdeklődés érhető: Kelet-Európa politikai tájképe hetek-hónapok alatt szinte a felismerhetetlenségig megváltozott. Szófiában már nem a szocialista országok „régiságai” ülte körül a tárgyalóasztalt: a testvérországok kormányfői – legálábbis ezen a szinten – most találkoztak először, a román miniszterelnök pedig szó szerint egyenesen a forradalomból csöppent bele a tanácskozásba.

A külföldi újságírókat most a politikai csata után (közben) kialakuló gazdasági tájkép érdekli: az ugyanis erősen befolyásolja majd nemcsak a kelet-európai országok egymás közötti viszonyát, hanem a Kelet és a Nyugat politikai és gazdasági kapcsolatrendszerét is. Arról nem is szólva, hogy a „keleti nyitás” óriási és alaposan elhanyagolt piacot nyit meg a nyugati cégek előtt.

Ezekből a nyugati tudósításokból kicsendül egy értékelés, ha ezt határozottan nem is írják le: Szófiában megkezdődött a KGST agóniája, s ha vala-

„Üzletet akarunk!”...

milyen okból a haláltusa el is húzódik majd, a vég elkerülhetetlen. Lehetséges – írta a tanácskozás első napja után a francia hírügynökség –, hogy még egy ideig formálisan fennmarad egy KGST nevezetű intézmény – de nem lesz egyéb „üres kagylóhéj”. A francia tudósító szerint látható, hogy a Szovjetunió szeretné megmenteni a szervezetet, de az egyes tagországok nagyon eltérő gazdasági helyzetben vannak, reformjaik is különböző szintre jutottak, a politikai, gazdaságpolitikai elképzelések minden országban – finoman szólva – cseppfolyós állapotban vannak. Könnyen elképzelhető, hogy azok a miniszterelnökök, akik most Szófiában a KGST-ről tanácskoznak, hetek vagy hónapok múlva már nem lesznek miniszterelnökök... S ekkor még nem esett szó a KGST olyan tagállamairól, mint Mongólia, Kuba, Vietnam...

A KGST – nevezzük agóniáját „gyökeres átalakításnak” – már soha nem lesz „az a KGST” és elhalása nem lesz teljesen fájdalommentes.

Marian Calfa csehszlovák kormányfő – derül ki az AP amerikai hírügynökség jelentéséből – igen érdes szavakat használt, amikor kifejtette:

Csehszlovákiát (következésképpen a többi országot is) mesterségesen elszigetelték a korszerű technológia forrásaitól, a világméretű munkamegosztás előnyeitől. Calfa szerint most kell számbavenni az ebből fakadó óriási veszteséget. A hírügynökség a tudósításnak ezt a címet adta: „Csehszlovákia, Magyarország és Lengyelország azt mondja, hogy a szovjeteknek fizetniük kell a 40 évről...”. S a csehszlovák kormányfő nem kertelt Szófiában: „üzletet akarunk – nem együttműködést” – mondotta.

Vannak egyéb kényes kérdések. Az AP tudósításának első mondata így hangzik: „Csehszlovákia, Magyarország és Lengyelország hallgatólágon olyan frontban egyesült, amely Kelet-Európa gazdasági motorjává válhat”. E megállapítás mögött pedig felsejlik a bomlófélben lévő KGST képe, hiszen tagadhatatlan, hogy az említett három országban jutott a legmesszebb a politikai reform, és náluk erős, határozott és világos a szándék is: nyitni kell, mindenfelé, de most, az évtizedes „keleti elkötelezettség” után elsősorban a Nyugat felé. Az AFP szerint ugyanis a KGST szisztémája

olyan volt, mint egy visszajára fordított gyarmati viszony: a Szovjetunió energiahordozót, nyersanyagokat szállított szövetségeseinek, amelyek tökéletlen késztermékekkel fizettek. Ebben a viszonyban a kis tagállamok a Szovjetuniótól váltak függővé.

Ebből következik egy másik kényes kérdés. Ha – mint a Szovjetunió javasolta – már jövőre bevezetik a tagállamok közötti keményvalutás elszámolást, akkor a kis tagállamoknak nyomában dollárban kell fizetniük az energiaszállításokért a Szovjetunióval, ám ők enyhén szólva nincsenek olyan helyzetben... így tehát a függő helyzet valamiféle fokozatos megszüntetéséről lehet szó.

A nyugati értékelések szerint a kelet-európai változások nyomán a központi tervgazdálkodás szocialista dogmája az árulás sorsára jutott. Márpedig a központi tervgazdálkodás felső szintű jelképes megtestesítője éppen a KGST volt az elmúlt negyven évben. A KGST is „elárultatott” tehát?

Valószínűleg. A szocialista országok éppen ez idő tájt helyezik minőségileg egészen más alapokra gazdasági kapcsolataikat is.

Milyen változtatást kell a KGST-ben végrehajtani? Václav Klaus csehszlovák pénzügyminiszter válasza: „Radikálisat, drámat – és most!”.

Energiafelhasználásunknak csak a felét fedezik hazai források

– Mennyi energiát fogyasztottunk tavaly, milyenek a kilátások erre az esztendőre, s van-e lehetőség további energiatakarékosra? – erről érdeklődött az MTI munkatársa az Ipari Minisztérium illetékeseinél.

Az elmúlt évben az ország összes energiafelhasználása – becslült adatok szerint – egy százalékkal mérséklődött az előző évihez viszonyítva, s ez a csökkenés 300 ezer tonna kőolajjal egyenértékű mennyiségnek felel meg – mondotta Horváth J. Ferenc, az Ipari Minisztérium főosztályvezetője. A csökkenés részben annak tudható be, hogy két százalékkal mérséklődött az ipari termelés, továbbá az elmúlt fűtési időszakban az átlagos középfőmértéklet jóval magasabb volt a megszokottnál. Ennek ellenére a lakossági fogyasztás kismértékben növekedett, az összes felhasználáson belül inkább a termelő szféra mérsékelte a felhasználást. Összességében tehát szerkezeti elmozdulás tapasztalható: csak motorbenzinből 10 százalékkal többet fogyasztottak az autósok, mint egy évvel korábban.

Az energiafelhasználáson belül a villamosenergia-fogyasztás csekély mértékben – mintegy 0,3 százalékkal – növekedett az előző évi 40,2 Twh értékhez képest. Ezen belül az ipari villamosenergia-felhasználása mintegy 2 százalékkal mérséklődött, a lakosság pedig csaknem 4 százalékkal nőtt.

A felhasznált energiának mintegy 48 százalékát itthon termelték meg, 52 százaléka származott importból.

A 20 millió tonna körüli széntermelés, a kétmillió tonnát megközelítő kőolaj és a 6 milliárd köbméter meghaladó földgáztermelés, valamint a 13,9 milliárd kilowattóra körüli atomerőművi villamosenergia-termelés, továbbá az energiahordozó-import egész évben, összességében biztonságos és kiegyensúlyozott energiaellátást tettek lehetővé. Csupán a vegyipari benzinél adódtak ellátási problémák, ezek azonban idén várhatóan megoldódnak, hiszen ez évtől kezdődően erre a termékre is vonatkozik az importliberalizálás.

Az év végén meglévő készletek mennyisége, ezek szerkezete – átlagos téli hőmérsékletű viszonyok között – megfelelő biztonságot nyújt az idei első negyedévi energiaellátáshoz, feltételezve természetesen a folyamatos termelést és az import beérkezését. A minisztérium arra számít, hogy az idén is mérsékelten növekszik az energifogyasztás.

Az energiaszükséglet felét importból fedezik; ennek nagyobb részét 1990-ben még államközi szerződések biztosítják, ám valószínűleg kiegészítő behozatalra is szükség lesz, részben konvertibilis relációból.

Takarmánygyártó és -forgalmazó rt. amerikai részvétellel

– Takarmánygyártó és -forgalmazó részvénytársaságot alapított az Agárdi Mezőgazdasági Kombinát, az Enyingi és a Sárszentmihályi Állami Gazdaság, valamint az amerikai Central Soya Részvénytársaság. Az Agrokompex Central Soya Takarmánygyártó és Forgalmazó Rt. néven működő társaság 441 millió forint alaptőkével kezdte meg tevékenységét. Ebből 213 millió forint a készpénz, 228 millió forint pedig az apport. Az alapító vagyontól 56 százalékkal részesedik az Agárdi Mezőgazdasági Kombinát, 30,4 százalékkal a Central Soya, 10,2 százalékkal az Enyingi és 3,2 százalékkal a Sárszentmihályi Állami Gazdaság.

Zsarolás

Ha még eddig valaki nem tudta volna, hogy ki itt a főnök...

Az *Izvesztyija* című szovjet újság kvázi megfenyegette a szocialista országokat, hogy amennyiben hazája polgárai azt tapasztalják, hogy az ottani üzletekből eltűnik a hosszú ideje megszokott és számukra feltétlenül szükséges magyar gyógyszer vagy csehszlovák cipő vagy bármi más jó minőségű áru, akkor a véikes (bűnös?...?) szocialista (?) illetve KGST-beli ország bizvást számíthat arra, hogy hamarosan energiaproblémái lesznek. Ugyanis a Szovjetunió megszüntetheti az olaj, a földgáz, esetleg a villamosáram-szállítást, mintegy „el-
lentételezésül”.

Szintiszta zsarolás.

Felháborodásomat illusztrálhatnám olyan fogalmakkal, mint üzleti tisztesség, a szerződések sérthetetlenége, a fair play, a kis országok szuverenitása, a nagyhatalmi pózolás idejétmúltsága, de nem teszem, mert e szavak a világnak e felén hetvenhárom éve érvénytelenek. Az is világos, hogy a ráhatás ellen nem sokat tehetünk, hiszen minden más híresztelés ellenére a blokk vezető országában a döntő szót még mindig a fegyverek, az erőszak mondja ki.

Felhozhatnám védekezésül – támadásul? –, hogy nem mi tartozunk rengeteg rubelnyi áruval a Szovjetunióval, hanem fordítva, tehát a számla kiegyenlítéséig legalábbis nem lenne ildomos energiabojkottot emlegetni. Sok más érvet is felhozhatnánk a fenyegetés nem éppen tisztességes voltát bizonyítandó, de a régi beidegződés miatt nem teszem, nehogy Valaki megharagudjon...

Inkább abban bízom, hogy az ilyesfajta megnyilvánulások egy letűnőfélben lévő nagyhatalmi arrogancia utolsó jelei.

Uraim, mostantól fogva – reméljük! – a kardcsörgetés helyett a tisztességes üzleti partnerség lesz a követhető hozzáállás a kialakuló közös európai hálózatok, államai között. Ugy hallottam, hogy velünk együtt a Szovjetunió is szeretne bekerülni közéjük.

Wágner Dezső

Nem stimmel

Szűrös Mátvás, a Magyar Köztársaság ideiglenes elnöke, különös indítvánnyal állt elő a Hajdú-Bihar Megyei Tanács újév másnapján tartott rendkívüli ülésén. Azt mondta, hogy már a jelenlegi Országgyűlés módosítsa az alkotmányt úgy, hogy a nép mielőbb közvetlenül választhasson államfőt. A javaslat azért különös, mert erre az igencsak csorba legitimációjú törvényhozó gyűlekezetre kívánja bízni egy sarkalatos kérdés eldöntését, noha a pártok körülbelül megállapodtak már abban, hogy sarkalatos törvényeket csak a szabadon megválasztott új Országgyűlés hozzon.

Sajátságosképpen két, magát ellenzékinek nevező képviselő sem tartotta szükségesnek, hogy ragaszkodjék ehhez az elvhez. Király Zoltán és Raffay Ernő másnap azzal csatlakozott a kormánypártból forma szerint kilépett államfő indítványához, hogy nemcsak az alkotmányt kell módosítani, de a közvetlen elnökválasztás időpontját is ki kell tűzni. Azt híhetnők, hogy a szerintük ily sürgősen tető alá hozandó módosítás nyomán már a tavasszal, rögtön a választások után le akarják bonyolítani az elnökválasztást is. De nem: azt csak szeptemberben kívánják, hogy azután október 23-án még akkor is ünnepélyesen beiktathassák hivatalába az új elnököt, ha netán második választási fordulóra is sor kerülne.

Szűrös Mátvás azzal indokolta meg javaslatát, hogy bizonytalan, vajon az új Országgyűlésben meglesz-e az alkotmánymódosításhoz előírt kétharmados többség. És mivel így kétséges, hogy a népképviselők rábírátható-e a közvetlen elnökválasztás elfogadására, nosza, kerüljük meg ezt a buktatót, és folytassuk az 1985-ben megválasztott képviselőkhöz. A dolog közismert pikantériája persze az, hogy Szűrös a dolgok jelenlegi állása szerint maga is indulni kíván az elnökválasztáson.

Szerinte azért szükséges népszavazással választani elnököt, hogy az államfő ne legyen kiszolgáltatva pártoknak és pártkoalícióknak. És mivel szerinte az államfő jogkörét a törvény elég szűkre szabta, az elnök legitimációját erősíteni, ha nem a parlamenti pártok döntése nyomán, hanem népszavazással jutna tisztségébe.

Ennek az okfejtésnek van azonban egy gyöngéje. Ha az elnök jogköre csakugyan szűk, akkor a pártok nem fognak heves csatákat folytatni személye körül, mert egy pusztán formai funkciót betöltő államfő személyében viszonylag könnyen megegyezhetnek. Az elnöki tisztség és betöltője így nem is függ majd a pártharcoktól. Ha viszont az elnök jogköre nem oly csekély, amint Szűrös Mátvás állítja (és szerintem valóban nem oly csekély), akkor jó is, ha az államfő megmarad a pártok és pártkoalíciók – vagyis a parlament – ellenőrzése alatt. Ebben az esetben jól teszi az új parlament, ha nem módosítja az alkotmányt. Ne siessen hát ezzel a régi parlament sem.

A legkisebb falu egyszerű közrendőre is...

Beszélgetőpartnerem jó megjelenésű, középtermetű, szemüveges, hatvan év felé járó férfi. Ismerősökön keresztül jutottam el hozzá. Kérdéseim nagy részére nem kaptam választ, csak egy-egy mosolyt. Amire megkaptam, azt itt közlöm összefüggéseiben. Számomra az utolsó mondatok nagyon elgondolkoztatóak. Lényeg a taszító cinizmus.

1953-ban sorkatonai szolgálatom közben, parancsnokom intézkedése után, de azért mégis önkéntesként kerültem át a kék parolisokhoz, én csak úgy hívnám, hogy a szervezethez, először sorkatonaként. Az első hetekben nagyon kemény, úgynevezett alapkiképzést kaptam. Operatív munkához megfelelő. Valószínűleg erre találtak legalkalmasabbnak. Persze, nemcsak fizikai volt a kiképzésünk, hanem szellemi és ideológiai is. 1956 őszéig nem sok dolgunk volt. Néha embereket követünk. Figyeltük őket. Leginkább csak fülelnünk kellett. Utaztunk a vonatokon, a villamosokon. Mentünk az utcán és füleltünk. Hallgattuk, miről beszélnek az emberek és erről jelentéseket írtunk. Néha közbe is léptünk, mert jogunk volt arra is. Szeptemberben néhányunkat leszereltek. Hamis névre kiállított igazolványokat kaptunk. Azt mondták, üljünk csak nyugodtan otthon, majd törődnek velünk. Nem tudom, hány ilyen „alámerülő” volt. Mindenesetre engem és néhány közeli barátomat októberben és novemberben felhasználtak. Feladatainkat szóban kaptuk meg. Be kellett állnunk a „felkelők” közé. Sokszor név szerint, sokszor fényképpel kaptuk meg, de leginkább saját belátásunk szerint tettünk eleget a feladatnak. Likvidálnunk kellett olyan hivatásos katonatiszteket, vagy rendőröket, akik a felkelők között harcoltak, és akik katonai tudásuk, vagy szolgálatai titkok ismerete miatt jelentettek veszélyt. Úgy intéztük, hogy a látszat szerint a harcban estek el. Legtöbbször egyszerűen hátulról lelőttük. Csináltuk, mert hittünk a szükségességében... Mi egy percig sem hittük, hogy a történeteket a Szovjetunió hagyja. Csak idő kellett a felkészülésre.

Aztán a következő években dolgoztam tovább. Természetesen civilben, persze, újra más néven. Egyenruhám nem

is volt sosem, mégis olyan rangban kerültem nyugdíjba, amihez már nem egyszerű kinevezés kellett. Követlenül november után még az utcákat jártuk és figyeltünk, követtünk, kerestünk és letartóztattunk embereket. 57-ben aztán kiemelték újra. Feladatunk volt a bíróságokat járnival. Én vittem és adtam a bírók kezébe az ítéletet. Azért legtöbbször inkább szóban, hogy ne maradjon nyoma. Parancsot továbbítottam a „független” bírónak, sokszor már akkor tudták az ítéletet, mielőtt látták volna a vádlottat. Soha nem tapasztaltam a legkisebb ellenvetést sem a részükről. Így ment az. Később minden voltam. Voltam a levélolvasóknál, a telefonhallgatásnál. Hogy csináljuk, illetve csináljuk még mindig? Nem tagadom. 1987-ben kapott a testület két komoly berendezést is, persze, Nyugatról, amelyek nagyon nagy számban (a beszélgető 2000-t mondott!) tették lehetővé a lehallgatásokat. A kapacitást ki kell használni, drága berendezések ezek és nem volt könnyű megszerezni. Nem is könnyen mennek tönkre.

Tudomásom szerint közel 8000 alkalmazott dolgozik nálunk. És ha még hozzáveszem, hogy a legkisebb falu egyszerű közrendőre is köteles megfigyelni mindent az ún. renitens, ellenzékieskedő lakosokról. Különböző is, az ellenzékbe minden tízedik alakot mi küldtük. Egy ilyen szervezetet, már a nagyság miatt és az összeszokottságuk miatt is, nehéz leállítani. Van egy tehetetlensége. Meg hát mit csináljanak. Nekik dolgozniuk kell. Ehhez értenek, azért kapják a fizetésüket. Kis részük azért dolgozik, mert bízik abban, hogy a régi idők még visszajöhetnek, nagyobb részüket inkább a „szakember”-érzés hajtja. Működik minden, legfeljebb a külsőségekre jobban vigyázunk. Meg másképp is lehet és kell is csinálni! De hát jöhet bármilyen rendszer, bárki lehet hatalmon, mindenképp tudni akarnak mindent. Tudni akarnak mindenről, mert félni fognak. A dossziékra nekik is, mindenkinek szüksége van. Ebben a rendszerben nem veszik el egyetlen kartert sem, még át sem alakul. Csak sok példányban létezik és növekszik. Így megy ez...

Havrilla István

A Szociáldemokrata Párt Veszprém Megyei Szervezete nem fogadja el a kormánynak azt a halogató politikáját, miszerint a hatalom korábbi birtokosaival szemben elnézőnek kell lenni, a nép pedig tekintsen el ezen vezetők elszámoltatásától, mondván megtörtént, ami megtörtént, most már ne bolygassuk.

Az SZDP tagságában, a lakosság bizonyos rétegeiben egyre fokozódik a feszültség az idő múlásával az elszámolási igény erősödése, valamint amiatt, hogy az elszámoltatás mielőbb kezdődjön meg. A szociáldemokraták politikai céljaik közt szerepel az, hogy adjanak számot a népnek a pártállam korábbi vezetői (Gáspár Sándor, Biszku Béla, Korom Mihály, Grósz Károly stb.)

A Szociáldemokrata Párt Veszprém Megyei Szervezete – amelyhez 64 alapszervezet tartozik, és tagjainak száma 90%-ban kétkézi munkás – fokozottan érzi az igényét a megye valamikor teljhatalmú vezetői elszámoltatásának, amelyet természetesen nem a bíróság, hanem a teljes nyilvánosság előtt kell lefolytatni. Meggyőződésünk, hogy az igazság kiderítésének legfőbb fóruma kizárólag a széles körű nyilvánosság lehet, amely alkalmas a gazdasági, politikai, erkölcsi bűnök és visszaélések megítélésére.

Megkérdezzük a szociáldemokraták a megye valamikori prominens vezetői közül Pap Jánostól, Balogh Mihálytól, Tóth Ilonától, hogy szerintük

A szociáldemokraták megkérdezzük

kik a felelősek az ország, a megye jelenlegi helyzetéért? Miért nőnek az árak, a bérek miért nem? Megkérdezzük tőlük azt, hogyan lehetséges, hogy elvtársaik többsége megszünt pártállásaik ellenére ma is jól fizetett vezetők, csak ma nem a politikai mozgalomban tündökölnek, hanem a gazdaságot boldogítják, s mindezt akkor, amikor a kétkézi munkás, aki a rossz döntések miatt létbizonytalanságba sodródott, és munkanélküli segélyen él. Megkérdezzük, hogy szerintük jól van-e ez így. Igazságos-e, hogy megint a munkás tartsa el azokat a kádereket, akik korábban nem éppen a tehetséggel tündek ki.

Az ország és a megye ezen pártvezetők irányítása alatt szegényedett el, került csődbe.

Meg kell kérdezni, hogy milyen gazdái voltak a megyének?

Végezetül néhány személyes kérdés, hogy miközben a válságba sod-

ródtunk, személyes sorsuk hogyan alakult?

A Veszprém megyei szocdemek megkérdezzük

Pap János nyugdíjas volt MSZMP megyei első tükárt, hogy Viktor Hugo utcai, korábban szolgálatai lakását milyen összegért vásárolta meg?

Megkérdezzük Balogh Mihály volt MSZMP-, jelenleg MESZÖV-tükárt, hogy pár évvel ezelőtt saját cége egy éves Lada gépkocsiját milyen összegért vásárolta meg, és az mennyi ideig volt a tulajdonában?

Megkérdezzük Tóth Ilona országgyűlési képviselőt, a SZOT-iskola igazgatóját, hogy mondja el, hogyan lett egyik napról a másikra KISZ MB első tükárából SZMT vezető tükára? Mondja el azt is, hogyan, milyen körülmények között választották meg Sümegen országgyűlési képviselővé?

Megkérdezzük még tőlük, hogy mennyi a jövedelmük, az éves jutalmuk? Megkérdezzük, hogy milyen körülmények között jutottak lakáshoz?

Ezeket a kérdéseket már nem tesszük fel nekik, de ez nem jelenti azt, hogy nem várjuk el az őszinte válaszokat.

Veszprém, 1984. január 6.

Szociáldemokrata Párt Veszprém Megyei Szervezete
8200 Veszprém, Szeglethy u. 3.

Óévbücsűztató Váradon

A szabadságot ízlelni kell...

Románia újra tanul mosolyogni. Korábbi útjaink során mélyen vésődött a kép: az utca embere leszegett fejjel, lépteit szaporítja az idegen mellett. Megtört, kifejezéstelen arccal igyekeznek kerülni a szembejövő pillantását. Ebben az államban ugyanis bűnnek számított az egybefonódott tekintet, cinkossá váltak az azonos gondolkodásúak, ellenségé a szabadságot álmodók. Orwel misztikus, szörnyszülő, alattvalóvá kényszerítő hatalom életre kelt. És a földkerekség legalkalmazkodóképesebb lényé, az ember, idomult hozzá. Megpróbálta túlélni. Most ízeleli az önállóságot, amit maga sem hisz egészen.

*

Nem lepődik meg senki ebben az országban, szatyrokkal, csomagokkal, városban és kies határban állítják meg az autót. A tömegközlekedésre nem várnak. Oly ritkán jár és oly zsúfolt, hogy biztosabban megérkezik az ember stoppal. Az utazásra szánt pénzt, az autós kezébe nyomja – és módfelett meglepődik, ha azt valaki visszautasítja. Mindjárt a határ menti községben, Borsnál bekéredzkekednek Daciánkba. Biztosítanak arról, ők nem szekusok, hallották a felhívást, hogy senkit ne vegyenek fel a magyar autósok. Errefelé mindenki a magyar rádiót hallgatja.

Alkalmi ismerőseink barátságosak és szívesen beszélnek. Váradról utaznak naponta a községi iskolába, és mint mindenütt, felborult az oktatási intézményekben is a megszokott ritmus. Hetente kétszer, a forradalom kitörése óta éjjeli szolgálatot tart minden pedagógus, felkészültek az esetleges támadásra. Biztonsági okokból elma-

rad a szokásos téli szünidei táborozás, azt beszélnek ugyanis, hogy a hegyekbe húzódtak be terrorista elemek. Sebaj, jövőre, amint lehetséges lesz, hátizsákos diákokkal körbejárja azokat az országokat, akik segítettek, segítenek Romániának, állítja. Norka Katalin. A temperamentumos testnevelő tanár ma sem tud meghatódottság nélkül beszélni erről az európai gesztusról. Elég, ha meglát egy vöröskeresztes segélykonvojt, sírva fakad. Így vannak ezzel sokan, főleg a közép- és az idősebb generációból. Ok nem élnek a hirtelen, szinte mesébe illően megnyitott szabad utazás lehetőségével. Ennyi vér és ilyen tragédia után nem erkölcsös külföldön örülni és ünnepelni, mondja Norka Katalin.

Az ifjúság másként gondolkodik. Azonnal akarja kipróbálni az eddig tiltott gyümölcsöt. Az élet természetes ösztöne átsegíti a tragédián. Mindjárt utazni akar. Csibi Kinga, a 19 éves képesítés nélküli pedagógus december 28-án egész éjjel a rendőrségen állt sorba. Hat éve kérvényezte az útlevelet, most csak a várakozó ezreken kellett túljutnia, zsebében a szabadságot jelentő útiokmány. Január másodikán indul, Baján és Budapesten várják a barátai. Nem kell visszasietnie, hiszen ezúttal egy héttel megtoldották a téli szünidőt, idő kell az átállásra.

Persze, hetek alatt könyveket írni lehetetlen, az értelmes segéd-eszközökhöz hozzájutni pedig álmom. Hiába tüntették el falakról, könyvek első oldaláról a nemzetrontó mosolygó képét, egy szellemiséget újraéleszteni jóval nehezebb. Elfogódottan hallgatjuk a rémtörténeteket, miként szervezték be a gyermekeket besúgásra, hogyan figyelték társaikat, nevelőiket és jelentették a legapróbb elszólást. Hogyan lehetett így magyar irodalmat, történelmet tanítani?

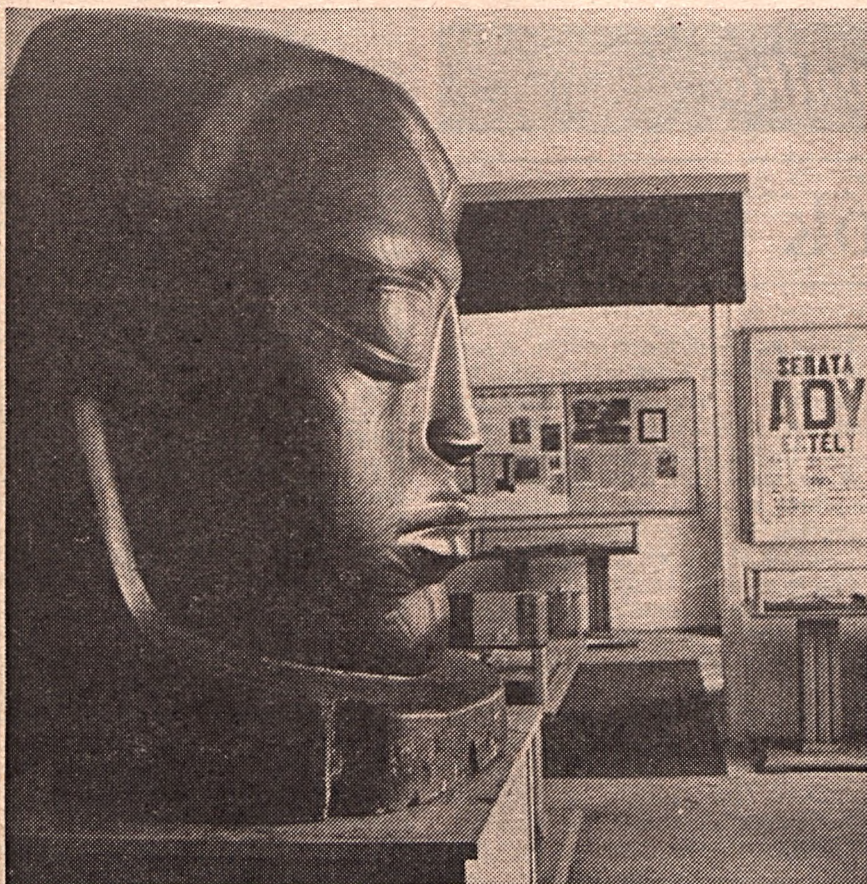
A Sas-palotához hasonlót sem produkált az elmúlt több, mint negyven esztendő

Ledöntötték a köztársaság szocialista jelzőjét

A félelmet voltak, akik legyőzték hétköznapi és soha meg nem énekelte tartással. Norka Katalin a lehető legtermészetesebben ejti el a megjegyzést, hogy amiként nekünk, szívesen fogadott magyar embereknek rögtönzött városbemutatót tartott az év utolsó napján, tanítványait is kivétel nélkül végigvitte az „igazi Nagyváradon”. Ady városát, a Körös-parti kávéházat, a vele szemben lombokkal, gazzal rejtett Szacsvey szobrot látniuk kellett a nyíló értelmű gyermekeknek. Végigszámolták a barokkpalota 365 ablakát és egy életre megjegyezték a belvárosi templom előtt örökös Szent László-szobor történetét. A mestermunkával megörökített magyar uralkodó a Securitate épülete előtt, a Szent László-templomhoz komponálva a főtéren állott.

Hogy is maradhatott volna? Amikor mai helyére, érdekes módon jól illeszkedve, a nagytemplom ölelésébe került, már megpecsételődött a Szent László-templom, Várad legrégebbi templomának sorsa. Nem illett a Ceausescu által modernnek tartott városképbe, és egy látogatása alkalmával javasolta: bontsák le. Kevesen tudják,

Várad kitörölhetetlenül Ady városa.
Szervácus Tibor alkotása az Ady-múzeumban.

A nagytemplom elé telepített lenyűgöző Szent László-szobor

Évtizedek után nyitották meg az egykori kapucinus templomot

Az ortodox templom bejáratánál

hogy akkor öregasszonyok vették körül és védték meg templomukat. Ottjártunkkor, 1989 utolsó napján zsúfoltságig telt meg Isten valamennyi hajléka. Az ortodox templomban lépni sem lehetett, a napokban megnyitott egykori kapucinus templomban már csak fiatal pár ült csöndben a kora délutánon. Vagy harminc éve nem léphette át senki ezt a küszöböt: a magyar falfeliratok miatt.

Furcsamód változik meg errefelé a dolgok jelentősége, a szavak értelme. Ritka szerencsések például azok, akik korábban az üres, olvasatlanul kidobott újságokat megrendelték. Most szinte lehetetlen hozzájutni és ha tíz óráig nem megy érte a „kiváltságos” személy, vagy száz jelentkező akad. A tanároknak, bizonyos beosztást betöltőknek persze kötelező volt a központi pártlap, a megyei újság előfizetése. Nem is gondolnánk, milyen pálfordulás történt néhány nap alatt a lapok hangnemében és persze a tollforgatók stílusában. Egymást licitálják túl az egykori bértollnokok. Most mindenki forradalmi és mindenki a múltat bírálja. Hogy mit tesznek az egykori „házfelügyelők”, rendőrspiclik, hogy néznek a szomszédok szemébe? Norkákék családja először szenvedte a precíz megfigyelést: túl sok magyar, német család fordult meg az otthonukban. Szóval, az egykori besúgók úgy tesznek, mintha mi sem tapadna a lelkükhöz. Vannak lakások,

amelyek egyik napról a másikra kiürültek, lakóik ismeretlen helyre költöztek... Ki tudja, hol rejtőznek?

Nem meditatálnak ezen. A napi megélhetés, a némileg javuló közellátás ellenére a családjának minden idejét és energiáját felemészti. Akkor is, ha nekik kicsit könnyebben megy, a sok külföldi barát csomagja miatt. A Szébenből származó száz családfő minden ismerőse, barátja külhonban él és amikor a legnehezebb utolsó néhány hónapban asszonya megkockáztatta a megjegyzést: már csak két száz család van Váradon, Günter így válaszolt: egy marad is.

*

Nem választás, hanem sors kérdése a maradás. Az igazi kérdés azért az, hogy mit hoz a gyermekeknek? Neves gazdasági elemzők sem tudnak erre biztos választ adni. A 14 éves Annabella két éve megírta levelét a Magyar Tv Három kívánság műsorához: „ő egy váradi diáklány és látni szeretné Budapestet”. Akkor édesanyja nem engedte, hogy feladja. Tiltotta akkor is, ha a családi hagyomány szerint az érettségiző lányok ajándéka mindig az volt: néhány hétig Budapesttel ismerkedhettek... Szilveszter napján döntötte el, hogy szól Annabellának. Küldje el a levelet.

Takács Zsuzsa
Kapfinger András

Mire odaértem, a férjem már kihűlt. Ott feküdt a vízimalom mellett a par-
ton. Lehet, hogy a folyóba akarták lő-
ni, megijedtek, vagy rájött valame-
lyikre a kételkedés, hátha nem fasiszta
az a férfi, mégis ráengedtek egy soro-
zatot, aztán elináltak. Amikor én hoz-
záléptem, már megüvegesedett a sze-
me. Nézett felfelé, s mintha csodálko-
zott volna, mivel érdemelte ki azt?
Talán azt hitték „germanszki szoldat”.
Hát nem volt az. Németnek igen, hisz
nem tagadhatta le a származását meg
az anyanyelvét, de a magyar hadsereg-
ben szolgált, egy héttel előbb hoztam
ki a kórházból, tüdőgyulladással fe-
kűdt ott. Derékig erő vízben állt a lö-
vészárkuk, ő mesélte ezt, meg lázában
mindig arról kiabált, hogy meggyó-
gyult, s együtt leszünk. Boldog volt, a
négyéves kislányunk, meg a hatéves
fiunk úgy dörgölöztek hozzá, mintha
csukorból lett volna. Csöndes, lágy-
szívű férfi volt, nagyon szeretük. Nem
tudom, az a két katona mégis miért
szemelte ki magának. A péknél vol-
tam, amikor elvitték, mindjárt utánuk
akartam szaladni, de mondta egy idős
ember, nem szabad, mert akkor meg-
haragszanak és bántják. Ráhallgattam.

Eltettem, eltelt a karácsony. Az-
tán engem is beidéztek, menni kell.
A csapda a szokásos, de mindenki azt
hiszi, ő nem esik bele. Tehát menjünk
robotba. Ha bujkálók, csak rosszabb
lesz nekem, így engedelmesen men-
tem, gyalog, ötvenedmagammal.

Baján már tudtam, hogy messze
visznek minket. Nagyon szomorú volt
az a vagon, amelyikben én voltam.
A hűgom, jókedvű lány, egy pihenő
alkalmával el is kértedőzött tőlünk egy
másik vagonba. Jassyban lekapcsolták
tőlünk, ők mentek Donbasszba, mi
meg a Kaukázusba, azután már nem
láttam a hűgomat. Valaki mondta,
hogy fürdőben dolgozik és nagyon jól
érez magát, én pedig elképzeltem,
hogy olyan piros az arca mint otthon,
pedig akkor már megsápadt, mert tí-
fuszit kapott. Jassyban temették el.

Engem is ért néhány betegség. Egy
évet dolgoztam mindössze, de akkor
keményen. Mi olajtartályoknak ástunk
gödöröket, az átmérőjük lehetett há-
rom-négy méter. A mélységük? Nem
tudom, arra emlékszem, hogy vödör-
ben küldték föl a földet, s mikor már
felfakadt a víz, megrántottuk a kötelet,
hosszú létrát engedtek le, felmászunk
és kezdjük a következőt. Hát én min-
dent kaptam... Gerincsérvet, maláriát
41 fokos lázzal, tüdőgyulladásom
többször volt. Amikor már nem tudtak
lábra állítani, elküldtek egy kórházba.
Ott dolgozott egy nagyon jószívű or-
vosnő, azt mondta, tudja, haza akarok
menni, ő engem talpra állít. Mert láz-
álomban a gyerekeket emlegettem,
mindig azok voltak a fejemben. Ezt a
doktor, mert ő is anya volt, nagyon
mértányolta. Egy évig feküdtem ott,
amikor már lábra tudtam állni, akkor
indult haza az első transzport, emlék-
szem, karácsony felé volt. Azt hittem
meghalok a vágytól, hogy az ünnepre
otthon lehessenek. De az orvosnő azt
mondta: ha téged most elengedlek, so-
hase érsz haza, várjál türelmesen. Vár-
tam, muszáj volt. És annyiféle gyógy-
szert kaptam, hogy szinte jóllaktam,
de egyébként igen rossz bőrben vol-
tam. Látja, ez a csontváz fiatalasszony
a fehér vaságyon, ez vagyok én. Ugye,
nem ismer meg, csak az orrom van
meg, meg a fülem, arcom szinte nincs.
Ilyen lettem...

Halálpolka

Földönfutók lettünk

A következő év nyara is elmúlt,
már azt hittem valami miatt mégis
büntetést szenvedek, hogy már min-
denki megy, s én nem. Alighanem
szeptember volt, jött a doktornő, hogy
nemsokára mehetek, még egy kicsit
erősödök és aztán... Hát mire indul-
hattam, othon már javában zajlott a
kitelepipítés. Most hová? Mi van ott-
hon? Senki nem tudta. Útnak indítot-
tak Németországba, a szovjet zónába,
Torgauban. Ott, akárcsak kint a Szov-
jetunióban, igen nagy egyedüliségben
kóvályogtunk az unokahűgommal.
Éhesek voltunk, az ország is éhezett,
az emberek ingerültek voltak, mint a
szegények és éhezők általában. Ahogy
kóvályogtunk a határban, ez már az
ősz végén volt, ráakadtunk egy
krumpliöldre. Megvolt ugyan a beta-
karitás, de csak nagyjából. Maradt
krumpli a fészkekben, mi kikapartuk a
pár kilóra valót és aztán egy magas
házba bekopogtattunk. Félve nyitottak
nekünk ajtót, de megszólaltunk néme-
tül, beengedtek. A konyhában meg-
főzhetjük a krumplinkat. Ez volt az el-
ső emberi érintkezésünk, mióta ki-
mentünk. Egy másik unokahűgom va-
lahogy megtudta, hogy kint vagyok, ő
meg amerikai zónában volt, üzent,
menjünk át. Akkoriban ez nem volt
gond, a megszállási zónák határai a
negyvenes évek végén lettek egyben
világrendszerek határai is. No de nem
mentem, mert nekem jár jó helyem
volt, mindennap az unokahűgommal
elmentünk ehhez a parasztcsaládnak,
megvendégelték minket, sok tehenük
volt, tej, túró, tejföl volt bőven. Egy-
szer csak azt mondja nekem a parasz-
ember felesége: miért nem maradok
én náluk mindig? Az unokahűgomra
néztem, jól hallok-e, ő is nagyon meg-
lepődött. Kérdeztem a házigazdát,
hogy értik ezt. Azt mondja, nekik
nincs gyerekük, és engem megszeret-
tek, legyen az ő gyerekük, jó dolgom
lesz. No de, én haza akarok menni! S
hol a haza? Azt még nem tudom. Ahol
a gyerekeim, meg a szüleim vannak,
én megkeresem őket. – Elszomorod-
tak, de mondták, nincs semmi baj, az-
után is mehetünk, amíg csak akarunk,
addig. – Eltelt így három-négy hónap,
amikor megint kapok üzenetet a nyu-
gatnémet, vagyis az amerikai zónából,
a rokontól, menjünk Edelsbachba,
vagy Edelsburgba, már nem tudom
pontosan a nevet, ott jó lesz és köze-
lebbi hírt is kaphatunk a családról. Így
már más. Elbúcsúztunk Frau Klotztlól
és átmentünk a másik zónába, no a sok
gyaloglástól meg a koplalástól megint
megbetegedtem, a lágerekórházba ke-
rültem, ott kezeltek. Egy hónap után
úgy-ahogy meggyógyultam. A roko-
nom közben mondta, hogy a faluból
csak a fele népet telepítették ki, nem
tudja, köztük vannak-e a szüleim meg
a gyerekek. Úgy látszik, ő is egyedül
érezhette magát, csak azért keresett,
hogy legyen egy rokona. Hát, alig-
hogy jobban lettem, megint ki a város-
ba, meg a határba. Ismét találkoztam
egy családdal, akik akarták, hogy hoz-
zá költözzem, mert az unokahűgom

akkor már nem tartott velem. A szem-
mittevéstől én beteg leszek, tehát ki a
lágereből, a parasztagazda alkalmazott
engem cselédnek. Huszonöt tehene
volt, ezeket kellett volna nekem fejni.
A harmadik után leszédültem a fejő-
székről, a szolga, egy férfi folytatta a
munkát. Nem baj, valami könnyebbet
csináljak. A kertben dolgoztam, de va-
lahogy nem tért vissza az erőm, egyre
gyengültem, krumplivetéskor összees-
tem a földön. Ismét kórház, láger. S hi-
ába vártam a leveleimre választ a fa-
lumból. Üzentem olyanokkal, akik
odautaztak, de én még nem indulhat-
tam el, olyan gyenge voltam. Három
hét után bejön a lágerbe egy kellemes
modorú férfi, kérdezi, a kisgyerek
mellé nem jönne-e valaki közülünk.
Mennyi idős? Hát... hétéves. Az enyé-
imre gondoltam, és valahogy úgy
éreztem, ez jó lesz. Jelentkeztünk töb-
ben is, engem választott az úr. Ott jó
dolgom volt. Elkísértem a kislányt az
iskolába, takarítottam és főztem.
A férfi az utóbbinak különösen örült,
mert ügyvéd lévén sok dolga volt, ne-
ki kellett mindannap az ebédet éthor-
dóban hazahozni egy kiűzdeből, a fe-
lesége megbénult egy háborús műtét
során. Először szabadkozta, ne főz-
zek, elég ha takarítok, mosok, de én
szerettem főzni. A magyaros íz, ahogy
mi othon csináljuk az ételt, az nekik
tetszett, alig várták, hogy ebédet ké-
szítsék. Már a nyár elején jártunk,
amikor végre választ kaptam a Mutter-
től: othon maradunk, gyere haza te is.
Akármilyen jó helyem is volt, nem
tudtam túrtörtetni magam, sirtam örö-
momban, s nyomban elkezdtem ké-
szülődni. Kérleltek, hogy kicsit még
maradjak, nem tovább, csak néhány
napig, amíg a kislány iskolába jár. Így
aztán június közepén az unokahűgom-
mal útnak indultam. Az se volt egy
kellemes dolog, gondolhatja.

Mert akkoriban zárták le a határt.
Mindenkinek gyanús volt, aki a határt
megközelítette, lőttek is elég könnyen.
Mi papírokkal indultunk el unokahű-
gommal, a másik rokonom kint maradt
Edelsbachban. Nemrég írt nekem,
hogy látogassam meg, fizet mindent,
de én már nem vállalkozom olyan
hosszú útra, öregasszony vagyok. De
akkor? Huszonnyolc éves voltam.
A papírunkban az állt, hogy mindket-
ten tébécések vagyunk, így reméltük,
hogy senki se közelít hozzánk. A vas-
útállomásoknál, ahol nagy volt az elle-
nőzés, leszálltunk, gyalogoltunk egy
sort, aztán a következőn felszálltunk.
El is jutottunk az osztrák határig. Itt
aztán elkaptak egy határőr, vagy kato-
na, s be akart kísérni a kommandaturá-
ra. Az ott orosz megszállás alatt volt,
gondoltam. Lizi, most neked véged
lesz. Ezek nem hiszik el, hogy te nem
vagy háborús bűnös, hogy ennyi év
után még bolyongsz. No de elkezdtem
németül a lelkére beszélni annak az
embernek, láttam, hogy puhul már a
szíve. Hát hogye... Mondtam, maga
nem igekezze haza, ha othon két kis-
gyerek, meg két öreg várja. Magának
nem lenne fájdalma, ha a házastársa

meghal ártatlanul? És ha évekig éhe-
zett, lázott, nem örülne, hogy egyszer
hazakerül az életben. És akkor ma-
ga...

Na, ennek több se kellett, elbőgte
magát, azt kiáltotta, ne is lássam ma-
gát. Így átbújtunk a határon. Aztán
meg a magyar örök kaptak el bennün-
ket. Én már meg is váltottam a vonat-
jegyet hazáig, amikor látom, hogy az
unokahűgomat több batus asszonnyal
kíséri egy rendőr. Otthagytam a jegyet
a pénztárnál, utánuk szaladtam. – Itt
vagyok – mondtam az őrnék –, én is
idetartozom. – Micsoda, maga is feke-
téző?! – Kiderült, hogy feketézőket
fogtak el. Na, azt mondja, most már
mindegy, ha bent kiderül, hogy nem
feketéző, mehet, amerre lát. – De ő is –
mutattam az unokahűgomra, mi együtt
vagyunk, és egymás nélkül nem me-
gyünk sehova. – Akkor láttam, hogy
legszívesebben már elzavart volna, de
hát a többi miatt be kellett kísérnie.
Nem tartott sokáig az igazoltatás. Ki-
derült, nincs nekünk semmink, csak
éhesek, szomjasak vagyunk. Még meg
is vendégelték bennünket, aztán meg-
váltottuk a jegyünket, és haza. Haza!

Olyan kicsinek láttam a falut! Ta-
lán, mert városokban, meg végelátha-
talan mezőkön jártunk, talán azért, ta-
lán mert nagyon otthonos volt. Reme-
gett a torkom, amikor megkerestem a
szüleim házat, ott már mások laktak.
Láttam, ők is félnek, pedig ugyan töl-
lem nem kellett, de hát a lelkiismeret-
ük talán nem volt rendben, vagy na-
gyon érzékenyek voltak, hisz a széke-
lyeket is meghurcolták, sőt meg is
tizedelték. A szenvedést igen megis-
merték ők is. Megmondták, hogy a fa-
lu végén, abban a kis nyomott házban,
ahol a kisbíró lakott, ott kaptak a szü-
leim helyet. Az unokahűgom nyitott
be először, a Liesl lányom az ő nyaká-
ba ugrott, engem meg nem ismert
meg. Amin nem csodálkoztam, a kislá-
nyam pedig sírt. Apám még élt, de már
gyenge volt, botra támaszkodva meg-
áldott engem, hogy tudjam felnevelni
a gyerekeimet, talán érezte, hogy ő
már nem sokáig lesz velünk. Anyám
még tíz évig élt, a fiam érettségi előtt
állt, amikor temették. A lányom a fér-
jével jött a temetésre.

Többször kérdezem magamtól, ha
ez nem történik, tudom-e annyira sze-
retni az életet meg a jószágot. Gondo-
lom, hogy azok, akik a pusztaságban
nem bolyongtak, akik a fagy és a ki-
szolgáltatottság dermesztését nem
éreztek, nem is értik, miért mondom el
mindezt. Én azonban tudom, hogy
nincs rossz nép, nincs kegyetlen or-
szág, csak olyan emberek vannak,
akik a rosszabbik felüket nem képesek
megfőkezni, s az ördögük lesz úrrá
bennük. Ők csinálják a háborút, ők
gyilkolnak, kegyetlenkednek. De min-
dig ott vannak az angyalok is, akik alig
győzik gyógyítani a sebeiket. És most,
hogy ezekre visszagondolok, valami
szelíd hullámmász vesz körül. Érzem,
hogy mindig védett valaki. Akinak a
hangja mélyről jött és halk, szelíd volt,
szinte csak suttogott. De ott volt, és
erőt adott nekem. Ezt a szelíd hullám-
zást kívánom magamnak ezután is, ez
ringasson át engem oda, ahol majd
számot adok róla, mit cselekedtem.
Valaki talán az én homlokomat is meg-
simogatja, mert arra már évtizedek óta
hiába várok.

RTV

KOSSUTH RÁDIÓ: 8.05: Hangszemle. 8.20: Ez aktuális. 8.50: Külpolitikai figyelő. 9.00-11.00: Napközben. 11.05: Citeraszó. 11.25: A Szabó család. 12.45: Válaszolunk hallgatóinknak. 13.00: Klasszikusok délidőben. 14.05: A külpolitikai rovat műsora. 14.35: Fúvószenekari. 15.00: Szórol szóra. Zenesz irodalmi magazin. 16.00: Tizenhat óra - Hírmagazin. 16.15: Évfordulók nyomában. 150 éve alapították a Nemzeti Zenedét. 16.45: Labirintus. 17.00: „Feketén” az utcán... 17.30: Beszélgetésünk zenéről. 17.50: Lomb és lépcső. Tandori Dezső versei. 18.05: Láttuk, hallottuk, olvastuk. Művészet- és művelődéskritika. 19.40: Vujicsics Tihamér: Csángó lakodalmas. 19.50: Újraolvastva. Szomorú Dezső: Párizsi regény. 20.00: Tanakodó. Gazdagok és szegények. 21.00: Ars poetica. Életről és műveiről szól Vass Lajos zeneszerző. 21.35: Népdalfeldolgozások. 22.00: Hírvilág. 22.30: Mit jelent ma mémeknek lenni? 23.00: Nagy mesterek - világhírű előadóművészek.

PETŐFI RÁDIÓ: 8.05: Rivaldafényben. 9.05: Idősebbek hullámhossza. 10.05: Hajsza- gyökerek. 10.20: Operaságok. 10.50: Peres, poros iratok. 11.05: A mi korunkban. A Napközben szolgáltató műsora nyugdíjasoknak. 11.25: Gramofonsztorok. 12.10: Hallgató nóták. 13.05: Nosztalgiahullám. A Honeycombs együttes. 14.00: Letlátó. Elspörtölök biztosítás nélkül? 14.30: Politikus papucsbán. 15.05: Kapcsoljuk a 6-os stúdiót. Németh Zsuzsa énekel. 15.20: Bemutatjuk Wendel Adkins „If That Ain't Country című lemezét. 16.00: Játék - tízezer forintért. 17.05: A mi utcánk... A Népstadion útja. 17.30: Gordiusz. 18.30: Pop-regiszter. 19.05: Jut eszünkbe. 19.30: A Poptarisznya dalaiból. 20.20: „Kerek istenfűja, szép tizenkét ága...” Karácsonyi Jóraforduló Pálig. 21.05: A csatlós. Vercs Péter novellafüzere rádióra alkalmazva. 21.24: Slágerfilmek - filmsláger. 22.00: Kaitogó Kabaré. 23.20-0.14: Hangminta '90.

BARTÓK RÁDIÓ: 9.15: Zenekari muzsika. 10.20: Rádiószínház. Az író és a zsaroló. 11.00: Kamarazene korabeli hangszereken. 12.05: Magyar előadóművészek felvételeiből. 13.00: Hallgassuk újra! 14.00: A Magyar Rádió és Televízió énekkara énekel. 14.38: A Bécsi Szimfonikus Zenekar hangversenye a Bécsi Tavaszon. 16.05: A hugenották. Részletek Meyerbeer operájából. 17.00: Kapcsoljuk a 6-os stúdiót. Kb. 18.00: In limba materna. A Magyar Rádió román nyelvű nemzetiségi műsora Szegedről. 19.05: Társadalom és iskola. 19.35: Kapcsoljuk a Zeneakadémia nagytermet. 150 éves a Nemzeti Zenede. Közben: Kb. 20.20: Múlt és jelen. Kb. 20.40: A hangversenyközvetítés folytatása. Kb. 21.30: Fűvös miniatűrök. 22.04: Napjaink zenéje. 23.00: Három ember.

SZABAD EURÓPA RÁDIÓ: 6.00: Kezddik a nap: hírek, hírmagyarazatok, műsorismertetés, napi kalendárium, zene. 8.00: Hírek. 8.10: Forgószínpad. 8.45: Nemzetközi sajtószemle. 9.00: Hírek. 9.10: Rádiógyetem. 9.30: Hölgyválasz. 10.00: Hírek. 10.10: Kommentár nélkül. 10.40: Könyvszemle. 11.00: Hírek. 11.10: Forgószínpad. 11.45: Nemzetközi sajtószemle. 12.00: Déli harangszó. 12.10: Autórádió. 12.40: Hobby. 12.50: Párizsi magyar figyelő. 13.00: A Mai nap és műsorismertetés. 13.30: A politikai gondolkodás története. 13.40: Tallózás magyar folyóiratokban. 13.50: Mérlegen. 14.00: Hírek. 14.10: Kommentár nélkül. 14.40: Könyvszemle. 15.00: Hírek, műsorismertetés. 16.00: Hírek. 16.10: Rádiógyetem. 16.30: Hölgyválasz. 17.00: Hírek, műsorismertetés. 17.10: Forgószínpad. 17.45: Nemzetközi sajtószemle. 18.00: Hírek. 18.40: A politikai gondolkodás története. 18.50: Mérlegen. 19.00: Hírek. 19.10: Szerkesztők fóruma. 19.40: Figyelő. 20.00: Hírek. 20.40: Kelet-európai szemle. 20.50: Keresni és találni. 21.00: Hírek, műsorismertetés. 21.10: Forgószínpad. 21.45: Nemzetközi sajtószemle. 22.00: A Mai nap késő esti kiadása. 22.30: Hölgyválasz. 23.00: Hírek. 23.10: Szerkesztők fóruma. 23.40: Figyelő. 24.00: Hírek. 0.10: Nemzetközi sajtószemle. 0.25: Kelet-európai szemle. 0.35: Keresni és találni. 0.45: Műsorzárás.

TVI: 8.25: Képiúság. 8.30: A technika 7 csodája. NSZK ismeretterjesztő rövidfilmsorozat. 9.00: Az amatőr. NSZK tévéfilm. 9.55: Szia, Mami. 10.25: Ma egy házbán. Csehszlovák filmsorozat. 11.20: Mozgó. Toma mozgáskorlátozottaknak. 11.30: Képiúság. 16.15: Képiúság. 16.25: Pannon Krónika. A pécsi körzeti stúdió híradóműsora. 16.35: Vjesti - Hírek szerbhorvát nyelven. A pécsi körzeti stúdió műsora. 16.45: Hármás csatoma. A látástól a holografikus mozigi. 17.30: A világ 2000-ben. NSZK film. 18.20: Arcok és városok. Magyar építészek Amerikában. 19.00: Reklám. 19.05: Esti mese. 19.15: Lottósorsolás. 19.20 Reklám. 19.30: Híradó. 20.00: Reklám. 20.05: Szomszédok. Teleregény. 20.35: Reklám. 20.40: Hírhátér. Nézetek, vélemények közérdekű kérdésekről. 21.25: Ördög Szilveszter: Földolozás. Tévéjáték. 22.15: Képes nóták kívánságműsora. 22.45: Híradó 3. **TV2:** 17.00: Képiúság. 17.15: TV2. 17.45: Torpedó. Telefonos játék. 18.00: Gyerekeknek! 19.00: Vidékiek. Kínai film. 20.25: TV2. 20.30: Fejzetek az első világháborúból. Amerikai do-

kumentumfilm-sorozat. 20.54: TV2. 21.00: Híradó 2. 21.20: TV2. 21.30: Napzárta. 22.15: Befegor, avagy a Louvre fantomja. Francia tévéfilm-sorozat. 22.41: TV2. 22.45: Nézőpont. Kb. 23.15: TV2.

OSZTRÁK TELEVÍZIÓ: 1. műsor: 9.00: Hírek. 9.01: A Metzger család kalandjai - Rajzfilmsorozat. 9.30: Tájak és emberek. 10.00: Iskolatév. 10.30: Érvék. 12.15: Idősek klubja. 13.00: Hírek. 13.10: Mi. 13.40: Az állatvilág csodálatos képei - Ugrónyulak a Kalahári-sivatagban. 14.10: Vadpávak Új-Zélandban. 14.20: Batman - Szabadrepülés a börtönbe. 14.45: Ház az Eaton Place-en. 15.35: Perrine - Rajzfilmsorozat. 16.00: An-tan-ténusz. 16.20: Sportabécé. 16.40: Zenei műhely. 16.55: Mini Tv-híradó. 17.10: Mozart-hadművelet - Gyermekkrimi. 17.35: Mini lexikon - Középkor. 17.55: Philipp, az egér. 18.00: Mi. 18.30: Lorentz és fiai. 19.30: Tv-híradó. 20.00: Sporthírek. 20.15: Ahogy a régiek énekeltek - Zenei utánpótlás Ausztriában és Svájcban. 21.45: Oldalpillantások. 22.00: Viedotéka - Ha az apa a fiával. 23.00: A boldogság keskeny útja - Kanadai film. 0.25: Hírek.

2. műsor: 17.10: Művészlexikon. 17.15: Múltba vezető nyomok. 18.00: Bajor királyi bíróság. 18.30: Würliizer. 19.00: A tartományok mai napja. 19.30: Tv-híradó. 20.00: Kulturális hírek. 20.15: Belpolitikai magazin. 21.05: Spektrum - Előre egy új biedermeierhez? Irányzatok a bécsi lakásépítésben. 22.00: Tv-híradó 2. 22.25: Klub 2, majd Hírek.

RTL PLUS: 6.00: Gazdagok és székpek. 6.25: Halló Európa - Jó reggelt Németország! 8.30: Kaliforniai klán. 9.10: A Springfieldek története. 10.05: Játékshow. 10.35: Flash Gordon. Akciófilmsorozat. 11.00: Explosiv. 11.45: New York órangyala. 12.30: Komolyzene délidőben. 13.00: Telebutik. 13.25: Műsorismertetés. 13.30: Kaliforniai klán. Családsorozat. 14.15: A Springfieldek története. Családsorozat. 15.00: Színészekédek. NDK filmsorozat. 15.45: Úr-úri hírek. 15.55: Hírek. 16.00: Alfred Hitchcock bemutatja. Krimisorozat. 16.30: Hulk. Akciófilmsorozat. 17.10: Játékshow. 17.45: Játssz velünk. 17.55: Hírek. 18.00: New York órangyala. Krimisorozat. 18.45: Híradó. 19.05: Időjárás-jelentés. 19.15: A hétmillió dolláros nő. Kalandfilmsorozat. 20.15: A 214-es repülőszázad 21.10: Idegen hálótervek. Amerikai filmvígjáték. 22.55: Hírek. 23.05: Dollárral teli koporsó. 0.25: A 214-es repülőszázad. 1.10: Aerobic. 1.15: Műsorzárás.

SUPER CHANNEL: 7.00: Napkezd. 8.00: Egyveleg. Könyvzenei koncertek, klipek, filmek, interjúk, divat, művészet. 16.00: Forró drót. Könyvzenei show angolul és németül. 17.00: Hullámhosszban. Élő telefonos zenei műsor. 18.30: Kék éj. Clare Ann Matz magazinja a zene és a szórakoztatás világáról. 19.30: Idő-lánc. A tavalyi év klasszikus akció- és sci-fi-sorozataiból. 19.55: Időjárás-jelentés. 20.00: Holland filmévad. 22.00: Hírek, golferedmények. 22.15: Klasszikus westernek. Amerikai film. 0.10: Hírek, időjárás. 0.20: Idő-lánc. A tavalyi klasszikus sorozatokból. 1.50-7.00: Egyveleg.

TV5: 16.05: Hírek. 16.15: Jelenidő. 17.15: A montreali énekestálla. 17.45: Muskétások konyhája. 18.00: Számok és betűk. 18.20: Incifincifantázia. 18.35: Pihenődő. 19.00: Hírek, időjárás. 19.40: Csillag papiros. 20.00: Megrázkódtatások. 21.00: Észak-Dél. 21.30: Hírmagazin. 22.00: Tv-híradó. 22.30: Hiányjel. 23.45: Jazz in. 0.15: Frankofón területek. 0.45: Műsorzárás.

SATI: 6.00: Jé reggelt a SATI-gyel! 8.30: Hírek. Időjárás. 8.35: Szomszédok. Családsorozat. 9.00: Hírek. 9.05: Közkegy. Családsorozat. 9.50: Egészségvédő. Horozkóp. 10.00: Hírek. Időjárás. 10.05: Tévébolt. 10.30: Halk gitárszó. Osztár játékfilm. 12.15: Szerencsekerek. 13.00: Tévéközse. 14.00: Műsorelőzetes. 14.05: Perrine. Rajzfilmsorozat. 14.30: Konyha-öledek. Horozkóp. 14.40: Közkegy. Családsorozat. 15.30: Tévébolt. 16.05: Füstölő coltok. Westemisorozat. 17.00: Hírek. Időjárás. 17.10: Szomszédok. Családsorozat. 17.35: Divatos ötletek. 17.45: Műsorelőzetes. 17.50: Egy Duke ritkán jár egyedül. Akciófilm-sorozat. 18.45: Híradó. Időjárás. 19.05: Szerencsekerek. 19.50: Hírek. Műsorelőzetes. 20.00: Hunter. Krimisorozat. 20.55: Hírek. 21.00: Isten megbocsát, én nem. Olasz-spanyol western. 22.50: Hírek. Sport. Időjárás. 23.00: Vigyázat, magasfeszültség! Krimisorozat. 0.05: Filmesek órája. 0.20: Műsorelőzetes.

JUGOSZLÁV TELEVÍZIÓ: 1. műsor: 8.20: Műsorismertetés. 8.25: Naptár. 8.35: Napraforgó. 9.00: Iskolatelevízió. 12.30: Hírek. 12.35: Műsorismertetés. 12.40: Játékfilm. 14.10: Elmulasztották! - Nézzék! 15.30: Műsorismertetés. 15.35: Hírek. 15.45: Éjszakai műsor. 17.00: Híradó 1. 17.20: Oktatóműsor. 17.50: Napraforgó. 18.20: Számok és betűk. 18.40: Rajzfilm. 18.45: Dokumentum film. 19.15: Időjárás. 19.30: Híradó 2. 19.53: A mai sport. 20.00: Panoráma. 21.05: Kvíz. 22.25: Híradó 3. 22.45: Angol nyelvű hírek. 22.50: Éjszakai műsor. 1.50: Hírek. 1.55: A pénteki műsor ismertetése. 2. műsor: 17.55: Műsorismertetés. 18.00: Hírek. 18.05: Naptár. 18.15: Zágrabi panoráma. 18.30: Regionális krónika Dalmáciából. 19.30: Híradó. 20.00: Szórakoztató műsor. 20.50: Tv-Mix. 21.05: Alkotók és műveik. 21.15: A király végszáva - jugoszláv játékfilm. 22.30: A pénteki műsor ismertetése.

Az RTL PLUS, Super Channel, SATI és TV5 műsorát részletesen közzé a Telehold

Primerkör-hinta

Ahol a dohányzás veszélyes

A számítógép tudja, hol lehet tévedni

Maróti László nukleáris igazgató: Péter pénzét és vontam meg.

- Az osztályvezetője javasolta?
- Igen. Én azt állítom, hogy Péterhez baráti szálak fűznek. Mégis azt kell mondanom, hogy ezek sorozatos fegyelemsértések végükhöz közelednek.

- Ön baráti alapon javasolta neki, hogy nézzen másik munkahelyet?

- Igen, ezt barátilag javasoltam, miután az elmúlt két évben háromszor került reflektorfénybe. A primerkörben dohányzott.

- Ez a dolog bizonyítható?

- A primerkörben megtiltottuk a dohányzást. Egy KISZ-délután Péterrel és egyik-másik munkatársával vitába kerültem. Végül arra az álláspontra helyezkedtem, lehet, hogy elkövetünk egy hibát, igen, jobb lett volna a sugárveszélyes állapot deklarálásától '82-től megtiltani a dohányzást, és nem menet közben. De tény, hogy kijelöltünk helyeket, de ennek ellenére másutt is találtunk csikkeket. Ezért született a tiltó rendelkezés. Péternek az volt az észrevétele, hogy ezután ők a kábelcsatornában fognak dohányozni.

- Nekem Péter úgy mondta, hogy az erős dohányosok, akik nem tudnak leszokni, sutyiban fognak dohányozni, és egy váratlan ellenőrzéskor elhajigálhatják a csikkeket, hogy a terhelő bizonyítékoktól megszabaduljanak.

- Ebben Önnek igaza van. Hadd mondjam el, hogy közben volt egy tüzesetünk. Szerencsére nem a kábelcsatornában, hanem egy levegőszűrő betétjében nyomták el a csikket, ami kigyulladt. A „KISZ-délutáni” beszélgetés után egy évvel igazgatói szemlén csikkeket találtunk. A kollektíva betyárbecsületből nem adta ki az elkövetőt.

- Ön mire gondol?

- Nem tagadom, hogy tettem lépéseket, hogy a cigaretta típusából beazonosítsuk az elkövetőt. (Nyilván ez nem bizonyítási eljárás.) Három-négy ember maradt, köztük Péter. Újabb egy év elteltével megint csikkeket találtunk. Ön mit tett volna az én helyemben?

- Nem tudom, hogy mennyire érinti ez Péter. Amit idáig elmondott abból, nem következik Péter bűnössége.

- Igaza van. Én ekkor a gyengék fegyveréhez nyúltam, és a kollektíva jutalmát 50%-ra csökkentettem.

- Péter pénzét is, aki ekkor kórházban volt.

- Én a kollektíva pénzét, a többit a laborvezetőre bíztam.

- Ezt követően került ki a Péter a primerkörből megegyezés alapján.

- Elkerült, mert én mondtam, hogy biztosítok neki egy sanszot ezek után. Háromszor került gyanúba és a primerkörből kikerülve, ez év januárjában, rajtakapták tiltott helyen való dohányzáson.

- A szakszervezettel egyeztetette-e a jutalommegvonást?

- Nem egyeztettem, ezt a hibát elkövettem. Én szakmai szempontok alapján láttam jónak a megvonást. A rábizott feladatot nem oldotta meg.

- Dacból?

- Nem valószínű. Inkább az ő stílusa ez. Ismeri ezt az embertípust.

- Nem. Melyik típusba tartozik Péter?

- Szerintem abba, aki az 5%-os igazt 100%-os hangerővel mondja. A blokkolási históriát mesélte Önnek?

- Mondta, hogy a főnöke igazolta a napját, Ön pedig ugyanerre a papírra ráírta, hogy a blokkolás tényét nem igazolom.

- Én azt kértem tőle, hogy bizonyítsa be, ha ő jól blokkolt és a gép a hibás.

- Állítólag ugyanezen a napon a gép egy-két éve gyesen lévő kismama napját is igazolta.

- Én egy nappal később azt írtam rá, hogy a benntartózkodás ténye bizonyítottan látszik a rendszeti dokumentumok alapján. Amit Péter megszerzett közben. Etől függetlenül a priusza megvan, mert, hogy a blokkolást nem, vagy nem jól végezte, az biztos.

- Akkor ez egy fekete pont?

- Ez annál több. Ez fegyelemsértés.

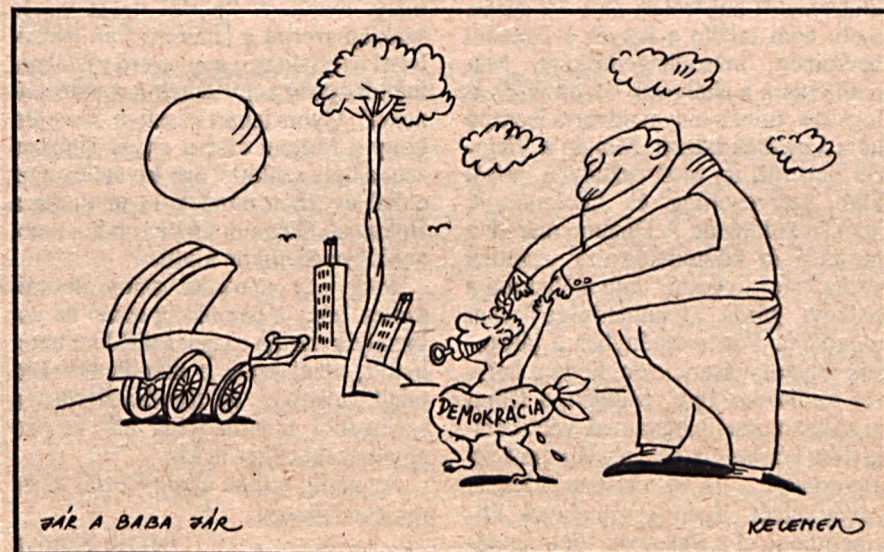
- A gyesen lévő kismama esetében vajon ki hibázott?

- Valószínűleg a gép.

- Úgy tudom, hogy a napokban mégis kapott jutalmat Péter. Nem értem, hogyan lehet valakinek barátilag azt tanácsolni, hogy menjen el, és ugyanakkor megjutalmazni?

- Ezt én négyesemközt mondtam neki. Illetlenséget követett el azzal, hogy kiadott. Én az ő irányába emberségesen akarok eljárni. Megtehetném azt, hogy elindítottam a fegyelmet. De ez neki se, nekem se jó, mert meghurcolnánk egymást, ő meg priusszal távozik. Így meg adott esetben segít is neki az elhelyezkedésben. Ön szerintem elfogulttá vált ezzel az emberrel. Miért akarja ezt a rendetlen embert védelmezni? Ön egy sikeres újságnak ír, nincs jobb témája? Miért nem a rend mellé áll? Miért nem a mellé az üzem mellé, aki jól teszi a dolgát, aki a magyar energiaigénynek a 47%-át állítja elő?

Figler Csaba

ZÁR A BABA ZÁR

KELEMEZ

Adalékok a szeku-foci utótörténetéhez (III.)

Egy vidéki kisváros bekebelezése

Elérkeztünk a nyolcvanas évekhez. Az események felgyorsultak. A kondukátor (tizenkét év bánsági újságíróskodás alatt nem írtam le a nevét – a magam módján így tiltakoztam a személyi kultusz ellen –, kérem a szerkesztőt, tartsa tiszteltben ma is érvényes fogadalmamat!) hatalmas megerősítése érdekében mind nagyobb összegeket áldozott a közös kalapból a belügyi apparátus „táplálására”. Több-szörös fizetésemelés, a főiskolák és egyetemek legtehetségesebb fiataljainak elcsábítása, külön egészségügyi ellátás, jól felszerelt üdülők, jutalék a határon elkobzott élelmiszerekből és egyéb „kapitalista ínyencségek” (ráadásul a belügyisek a maguk szakállára is „dolgoztak”) – íme, néhány már ismert, de nem eléggé hangsúlyozott apróság az életkörülményeiket illetően. Ráadásul minden belügyi tiszt, altiszt, civil dolgozó a maga során vállalta ismerőseinek, rokonainak, alkalmi kérvényezőknak a „kijáró” ember szerepét. Nem olcsón!

A Bukaresti Dinamo fenntartására, működtetésére mind nagyobb összegeket igényelhetek és kaphattak. Adott pillanatban négy csapatra való első osztályú játékos fölött rendelkeztek. A fiatalokat még szerepeltethették a tartalék bajnokságban, ámde mi legyen a többiekkel? Aki megkóstolta a kevésért sokat szocialista egyenlősdi-jének mákonyát, nem igen fűlött a foga ahhoz, hogy visszatérjen nevelő-egyesületéhez, ha nem fért bele az első csapatba. A szekus sportvezetőgárda uralta a szövetséget is. Így került sor újabb „honfoglalásra”.

A Victoria-vállalkozás

Tudták: amennyiben újabb vidéki nagyvárost szemelnek ki a terjeszkedésre, könnyen úgy járhatnak, mint Pitesti-ben avagy Bákóban. Vagyis kisa-játírták a helybeliek – megyei vezetéssel – a belügyi vállalkozást. Volt már olyan számottevő az erejük, hogy helyben, Bukarestben oldják meg az új klub létfeltételeit. A Victoria a másodosztályban még úgy szerepelt, mint a Dinamo második csapata (hivatalosan Dinamo Victoria volt a neve, és közös kasszából éltek). Igen ám, csak hogy a Dinamo mellett felnőtt egy olyan, klubvezetői babérokra áhító gárda, mely nem találta a helyét a Dinamo berkeiben, másodhegedűsként. Már említettem: a játékosok között úgy válogattak, mint a tanyai udvarra lecsapó héja a csirkék között. Miután a Victoria bekerült az első osztályba, a két klub szervezeti és kijelentéseik alapján különvált. A Dinamo maradt a milíciáé (a köztudatba ezt szerették volna belesulykolni), míg a Victoria a belügyi gárda „fennhatósága” alatt működött. Végeredményben a játékosok áramoltatása jelezte, hogy a helyzet fordítottan igaz. Minden, a Dinamo által használhatatlannak vélt focista (hisz közben új tehetségek tűntek fel a porondon...) a Victoriában folytatta pályafutását. Ilyen körülmények között érthette el a Bukaresti Victoria ne-

vezető csapat, hogy az UEFA-kupa legutóbbi két kiírásában Románia színeit képviselhette. Huszárvágásaik sorában ez még nem minden. Sikerkült nekik a Dinamo sportkomplexum keretében, a Dinamo stadiontól tíz méterre (a lelátók szinte egymásba futnak...) egy húszezer nézőt befogadó stadiont építeni... (A Dinamo-pálya befogadóképessége 25 ezer fő.) Azt hiszem, legalább két kisvárostól „vetették” így el a stadionépítés lehetőségét. (Tudtommal a Temes megyei Lugostól és a Hargita megyei Székelyudvarhelytől.) A Victoria csillaga, úgy tűnt, sokáig fog ragyogni...

Vidéi örömök

A szeku-foci prominens klubjai immáron a Bukaresti Dinamo és Victoria voltak. Véleményem szerint vidéki terjeszkedésre komolyan nem gondoltak, amikor a véletlen a kezükre játszott. A Bukaresttől kb. hatvan kilométerre települt Moreni városkának a csapata a B-osztályban az őszi fordulók után – rendkívül szoros versenyben – az első helyen találta magát. Mindenki meg volt győződve, nem sokáig bírják a versenyt – a keretük javát kiöregedett játékosok adták. Ekkor csillant fel a szeku-focit irányítók szeme. Moreni van olyan közel a főváros-hoz, hogy érdemes legyen naponta kikocsikázni (játékosnak, edzőnek, klubvezetőnek egyaránt) a dicsőség – és egyebek – kedvéért. A városka nem megyesékhely, az alacsony rangú polgármestert a szekus zredes akkor vágja a sarokba, amikor akarja, ráadásul a városban működik egy „ütkös” fegyvergyár, amire már komolyan lehet építeni... Ilyen megfontolások vezették a szekus-foci irányítóit a Moreni kiszállásra.

Újfennt: játékos volt bőven... Itt is építettek egy új stadiont. A sajtóbeli közlemények alapján kibővítették a régit, ellenben szavahihető tanúk állítása szerint ez a bővítés főként egy komoly beruházással. Meg is volt különben az okuk: a Moreni Flacara nevű csapat (magyarítva: Moreni Láng) az UEFA-kupa idei kiírásában csak azért nem jutott túl az első fordulón, mivel az FC Porto együttesével kellett összemérje erejét. A Sportul nevet viselő szaklap szerint a „moreni fiúk becsülettel helytálltak e nagyszerű csatában, méltóképpen képviselték a román színeket”. Gyors leltárt készítve, kiderült, hogy a Moreni csapat egyik játékosa sem a hely szülőtte; egy kivételével az előző években mindegyik megjárta a Bukaresti Dinamót és Victoriát – a nevelőegyesületükön kívül.

Még egy apróság: szinte természetes, hogy a bajnokság során ha valamelyik román csapat külföldre utazhatott, elhalasztva a már betervezett találkozókat is, az törvényszerűen a szeku-foci fennhatósága alá tartozó együttesekből került ki.

Az eddig leírtak alapján ezen nincs mit csodálkozni.

Pataki Sándor

Lendl már Wimbledonra gondol

Ütőcsere húszmillióért

A nyugatnémet Boris Becker után egy másik élténiszező, a világranglistát vezető csehszlovák Ivan Lendl is ütőt vált. A harmincadik évében járó játékos olyan kecses ajánlatot kapott a nagy lendülettel terjeszkedő japán Mizuno cégtől, amit nem tudott visszautasítani. Az eddig jobbára röplabda-felszereléseket gyártó vállalat most kíván betörni a teniszütőpiacra, s e célja eléréséhez kiváló reklám lesz, hogy a jövőben Lendl is Mizuno-rakkal üti a labdát. A csehszlovák világsztár hat évre szerződött a Mizunóhoz, meg nem erősített hírek szerint húszmillió dollár fejében. – Most „lövöm be” az új ütőt, amelyetől azt várom, hogy végre sikerül győzzen Wimbledonban – nyilatkozta Lendl. – Nincs már más cél az életemben, mint a nem hivatalos füves pályás világbajnokság megnyerése. Ennek érdekében idén kihagyom a francia nemzetközi bajnokságot, s június elején edzőmrel, Tony Roche-csal három héten át ausztrál gyepen készülünk Wimbledonra. Lendl már kétszer is a wimbledoni trófea elnyerésének kapujában állt, de mindkétszer meg kellett elégednie a második hellyel.

A Mizuno igen aktív üzletpolitikáját jellemzi többek között az is, hogy

olyan világsztárokkal áll szerződéses kapcsolatban, mint az atléta Carl Lewis, Florence Griffith-Joyner, az amerikai futball-játékos Joe Montana és a világhírű új-zélandi All Blacks rögbicsapat.

*

Rossz hír a wimbledoni teniszbajnokság törzsszurkolóinak: a főpályán, a híres Centre Courton megszüntetik az állóhelyeket. Erre a stadionok biztonságát szolgáló brit törvény értelmében van szükség, ugyanis a házigazda All England Club vezetői nem tudták garantálni az esetleges nézőtéri balesetek elleni védelmet. A hatóságok az 1989 áprilisában lezajlott hillsborough-i stadionkatasztrófára való hivatkozással követelik meg az állóhelyek üléssorokká történő átalakítását, aminek következtében lényegesen csökken a 14 502 nézőnek helyt adó pálya befogadóképessége. A stadion vezetői hiába hivatkoztak arra, hogy a tenisz nem futball, s a közönség nyugodtabb és kultúraltabb, mint a labdarúgópályákon – a hatóság hajthatatlan maradt.

A Centre Court 1922-ben épült, s azóta léteztek a most megszüntetendő állóhelyek.

A VILÁG SPORTJA

Prága:

A Csehszlovákiában kirobbant jégkorongbotrány újabb fejleménye, hogy lemondott Vaclav Riha, a szövetség elnöke. Mint ismert, az elmúlt pénteken egy bajnoki találkozón életveszélyes sérülést szenvedett Ludek Cajka, a TE Zlin játékosa, s ezért a csapatok úgy döntöttek: mindaddig nem folytatják a bajnokságot, amíg nem garantálják biztonságukat. Bár kedden úgy tűnt, pont kerül az ügy végére, hiszen a sportvezetés, a jégkorong-szövetség, a biztosító és a játékosok képviselői úgy határoztak, pénteken folytatódik a pontvadászat – az elnök mégis lemondott. Döntését azzal indokolta, hogy néhány klub mégsem folytatja a bajnokságot a megállapodás életbelépéséig, január 20-ig. „Ha a játékosok nap mint nap újabb követelésekkel állnak elő, nem tudok elnökként tovább dolgozni” – magyarázta lemondását Riha.

Mexikóváros:

A Boksiz Világtanács (WBC) megfosztotta középsúlyú világbajnoki címétől a panamai Roberto Durant (38). Azért hozták ezt a határozatot, mert a

Sziclaöklűnek becézett Duran a határ-időig, január 8-áig nem jelentette be címvédési szándékát.

Duran tavaly februárban az amerikai Iran Barkley meglepetésszerű legyőzésével szerezte meg a középsúlyú világbajnoki címet. Decemberben ugyan vereséget szenvedett az amerikai Sugar Ray Leonardtól, ezzel azonban nem veszítette el középsúlyú koronáját, ugyanis ezt a találkozót a szuperközépsúlyú címért vívták.

Duran profi pályafutásának mérlege 85 győzelem és 8 vereség.

New York:

Mike Tyson profi nehézsúlyú ökölvívó-világbajnok – mint ismeretes – február 11-én, Tokióban lép legközelebb a kötelek közé honfitársa, James „Buster” Douglas ellen. Ezt követően újabb fellépése június 18-án lesz, amikor a legerősebbnek tűnő kihívó, a szintén amerikai Evander Holyfield vár rá. A pénzdíj nagyságát jól illusztrálja, hogy Holyfieldnek minimum 11 millió dollárt garantálnak, s a teljes összeg kétharmad-egyharmad arányban oszlik majd meg Tyson és Holyfield között...

ZTE-ből – ZTE Heraklith

A jövőben ZTE-Heraklith néven szerepel a Zalaegerszegi TE NB I-es férfi kosárlabdacsapata, a zalai szakosztály ugyanis szponzori szerződést kötött a Heraklith – Hungaria Kft. – magyar vegyes vállalattal. A június 30-ig szóló megállapodás értelmében az építőanyagot gyártó gazdasági társaság azonnal 500 ezer forintos támogatásban részesítette az együttest. Ezt az összeget februárban újabb félmillióval megtoldják, ha a kék-fehér gárda bekerül a bajnokság legjobb nyolc csapata közé. A további együttműködésről a mostani szerződés lejártá után, már a bajnoki szereplés és helyezések ismeretében kezdődnek majd tárgyalások.

Kristin Otto a Kanári-szigetéről üzeni:

„Maradjon önálló NDK-csapat”

– Kristin Otto, a szőli olimpia hatszoros úszóbajnoknője díszvendégként egy hetet tölt a Kanári-szigeten, pontosabban Maspalomasban, a város polgármesterének meghívására. A keletnémet sportolónő, aki a tavalyi bonni Európa-bajnokságon fejezte be aktív pályafutását, természetesen itt is az újságírók kérdéseinek keresztútjében áll. Érthető módon a hazájában bekövetkezett forradalmi változásokról kérdezték.

– Nehéz prognózist adnom arról, hogy milyen irányban fejlődik az NDK sportélete – nyilatkozta Otto. – Ha azonban a vágyaim érdeklik Önöket: szeretném, ha a jövőben is önálló NDK-csapat indulna a világválogatottokról kérdezték.

– Nehéz prognózist adnom arról, hogy milyen irányban fejlődik az NDK sportélete – nyilatkozta Otto. – Ha azonban a vágyaim érdeklik Önöket: szeretném, ha a jövőben is önálló NDK-csapat indulna a világválogatottokról kérdezték.

– Aligha várható keletnémet éremeső az elkövetkező olimpiákon, nem hinném, hogy fenn tudjuk tartani élsportunk jelenlegi színvonalát – mondta a lipcei születésű Otto. – Ugyanakkor szerintem bővülni fog a hazámban űzött sportágak száma, az eddig mesterségesen elszorított szakágak fel fognak támadni. És az utazási lehetőségek tágulásával a sportkapcsolatok fejlődése is együtt fog járni.

Befejezésül az egykori úszónő kiárta annak lehetőségét, hogy visszatérjen a medencébe.

– Véleményem szerint elértem teljesítképességem határát, nincs már semmi értelme annak, hogy újból csatorba álljak, s esetleg korábbi sikereimhez méltatlan módon szerepeljek.

Fociban már német egység

Érdekes hírt röptített világgá a nyugatnémet Bild című napilap. Információja szerint Alfons Saupé, az NDK-beli labdarúgó bajnok Dynamo Dresden klubelnöke javasolja, hogy három élvonalbeli keletnémet csapat részt vehessen a nyugatnémet Bundesliga küzdelmeiben.

Saupé, aki a drezdai menedzser Brend Kiessling társaságában Stuttgartban a nyugatnémet labdarúgóliga vezetőivel tárgyal, hároméves időtartamra javasolja ezt a megoldást.

A jelentés távolabbi tervekről is szól, miszerint közös kelet–nyugatnémet bajnokságot kellene majd kiírni.

A drezdaiak egyébként szponzori szerződésekről is tárgyaltak Stuttgartban, mégpedig az NSZK legnagyobb bankja, a „Dresdner Bank” képviselőivel. Szó lehet a bank egy drezdai fiókjának a megnyitásáról is. A VfB Stuttgart együttese egyébként szeretné leigazolni a drezdaiak két sztárjátékost, Matthias Sammert és Ulf Kirstent.

Már a nőknek spóroltak

Vereségek – ingyen

Hétfőn este Murciában második mérkőzését is lejátszotta a magyar férfi röplabdaválogatott Spanyolország ellen a B-világ-bajnoki selejtezőn, s az újabb vereség a búcsút jelentette. A sportág hívei feltették a kérdést: nem volt-e hiba feladni a pályaválasztói jogot, lemondani az egyik találkozó hazai rendezéséről.

– Bár mind a két mérkőzésen vereséget szenvedtünk – 3–1, illetve 3–0 arányban –, nem játszottunk alárendelt szerepet – kezdte Sándor Péter szövetségi kapitány. Be kell vallani, hogy már előzetesen sem volt reális esélyünk a továbbjutásra.

Miért? A tavalyi Eb-selejtezőn 3–0-ra a magyar válogatott nyert.

– Igen, de a szeptemberi Dunaferr Kupán alaposan visszavágtak nekünk, ők győztek ugyanilyen arányban. A mostani találkozóra megváltoztatták csapatukat, látszott, hogy mindent egy lapra tesznek fel. A mi fiatal, rutintalan gárdánk ellen összeszedtek, tapasztalt játékosok léptek pályára.

Sinka László főtűtőkar kicsit messzebbre ment vissza az időben.

Telexekkel tudjuk bizonyítani, hogy novemberben, amikor felvettük a kapcsolatot a spanyol szövetséggel, felajánlottuk, hogy mindkét találkozót Magyarországon rendezzük, vendégül látjuk őket. Azután hűzódott az ügy, december utolsó napjaiban dönteni kellett. Akkor a spanyolok már nemcsak azt ajánlották fel, hogy mindkét-szer vendégül látják minket, hanem az úti-

költségünket is kifizetik. Ez volt az, ami sokat jelentett, hiszen egy újjáalakult szövetségnek figyelni kell minden kiadásra, különösen most, amikor a női válogatottnak is ugyanígy selejtezőt kell játszania az NSZK ellen.

Mindezekre gondolva döntöttünk úgy, hogy a férfiválogatott esetében lemondunk a pályaválasztói jogról. Ez nekünk semmi plusz bevételt nem hozott, megtakarítottuk viszont az utazást és a hazai vendégfogadást, ami mintegy 600 ezer forintba került volna. Eddig a magyarokat...

Reflektorfényben: a férfi kézilabda-válogatott

Négyszer Csehszlovákia ellen

A világbajnokságra készülő magyar férfi kézilabda-válogatott keret tagjai naponta 2–3 gyakorlást vesznek részt a tatabányai edzőtáborban. Amint Csík János szövetségi kapitány elmondta, jelenleg 19 játékos edz együtt, az idegenlégiósok viszont csak három héttel a csehszlovákiai világválogatott utazás előtt kapcsolódnak be a közös felkészülésbe.

A tatabányai napokat a mátraházi egy hét követi, amelynek végén az együttes Csehszlovákiába utazik, ahol január 19-én és 20-án két mérkőzést játszik a válogatottal. Ezek az összecsapások eredetileg nem szerepeltek a programban, de a tervezett nyugatnémet túra elmarad, s így újabb ellenfelek után kellett nézni. A találkozónak február elsején és másodikon itthon lesznek a visszavágói. Ugyanakkor még folynak a tárgyalások az osztrák szövetség vezetőivel is, egy esetleges magyar–osztrák párharcról.

Gólokat, gólpaszokat várnak tőle a Rába ETO-ban

Freppán frappáns választása?

Szomorú ősz zárta a Rába ETO NB I-es labdarúgócsapata, így nem csoda, ha a holtidényben az együttes vezetői legtöbbször azon fáradoztak, hogy megerősítsék a játékosállományt. Ennek megfelelően több új labdarúgó is készült jelenleg a kerettel, de egyelőre a 27 esztendő Freppán György szerződése biztos.

– Pécsi születésűként a PVSK-ban kezdtem pályafutásomat – kezdte a bemutatkozást a legújabb ETO-szerzőmény. – 17 évesen már rendszeresen helyet kaptam az NB II-es gárda kezdő tizenegyében, talán ennek köszönhetőem, hogy ekkor több I. osztályú együttes is hívott. Végül is a Töröcsik fémjelzte Újpesti Dózsa-t választottam, bár sok lehetőséget nem kaptam, egyik legnagyobb futballélményem ebből az időszakból való. Egy nemzetközi kupamérkőzés alkalmával a nagy hírvú Bernabeu-stadionban, a Real Madrid otthonában ott ültem a Dózsa kispadján.

– Azt hiszem egy tehetséges labdarúgó ennél jobb kezdést el sem képzelhet.

– Sajnos, a folytatás már közel sem volt ilyen sikeres. A Dózsa az ismert totóbotrány miatt jelentősen meggyengült Szekszárdnak kölcsönadott, majd onnantól a szintén második vonalbeli Moháchoz igazoltam. Ezután 1985-ben, bár éppen az NB I-től való távozás miatt, abbahagytam a já-

tékot. Egyéves kihagyás után volt játékosként, az edzőként tevékenykedő Szóts László hívo szavára Bajára kerültem, az utolsó tíz mérkőzésre szálltam be és hét gólt szereztem. A következő állomásom a másodosztályba akkor felkerült Kecskemét volt, ahol érzésem szerint jó formában futballoztam végig a bajnokságot.

– Ennek köszönhető, hogy az új idényt már a legjobbak között kezdte meg?

– Igen, a síófokiak kifejezetten a Kecskeméti nyújtott teljesítményre figyeltek fel. A Balaton-parti gárdában aztán kezdőjátékosként váltam, csak sérülés miatt kellett néhány találkozót kihagynom.

– Allításának némileg ellentmond az a tény, hogy az idei bajnokság őszi szezonjában gyakran csak csereként lépett pályára.

– Az elmúlt idénynek külön története van. Már minden engedélyem rendben volt, hogy a holland élvonalban folytassam pályafutásomat, ezért a síófokiak a helyemre leigazolták Cigányt. Természetesen neki és nem a távozóban lévő játékosnak szavazott több bizalmat az edző.

– A biztos szerződés után miért kezdi mégis itthon a tavaszt?

– Pechemre a holland szövetség, mivel nem voltam hazámban válogatott, nem adta meg a játékgengedélyt. Ez náluk szigorú előírás, az sem hatotta meg őket, hogy éppen Hollandiában a kispályás világbajnokságon tagja voltam a magyar együttesnek.

– A külföldre igazolások kútbaesése után azt hiszem jókor jött az ETO-invitalás.

– Nem tagadom, kapóra jött számomra a Rába kedvező ajánlata, két és fél éves szerződést írtam alá, ebben az idényben egyelőre csak kölcsönben vagyok a győri gárdánál.

– Mint eddigi kívülálló mit szólna az ETO őszi szerepléséhez?

– Lehet, hogy sokan megmosolyognak, de állítom, a Rába ETO játékosállománya az egyik legjobb a hazai mezőnyben. Tavasszal messze el fogjuk kerülni a kieső zónát, előbbre lépünk, s remélem ebben középpályás-ként vagy akár csatárként nekem is lesz érdemem.

Horváth Attila
Fotó: Bálint György

Köszöntjük

ÁGOTA és VAZUL

nevű olvasóinkat.

Az Ágota nem az Ágnes névváltozata, mint azt sokan gondolják, igaz ugyan, hogy mindkettő görög eredetű. Az Ágota az Agáta régebbi magyar formája, jelentése: a jó.

A Vazul már jóval ritkább név, eredete a régi magyar Wazul névforma helytelen olvasatára vezethető vissza. A helyes kiejtés Vászol lett volna, amelyből a Vászoly név fejlődött. A Wazul név a szláv Vaszil átvétele, ez pedig a görög eredetű Bazil névből származik, melynek jelentése: királyi.

SZÁVAI | KALENDÁRIUM

Géza | Január 11: Ágota

Szívek harca

Miért mindig rágod a Szívem? – szívem, Ágota!

Nap kél: 07.30 óraker
nyugszik: 16.14 óraker

Hold kél: 16.31 óraker
nyugszik: 07.52 óraker

Többfelé ködös idő

Szerdán a Dunántúlon változóan felhős, másutt többnyire borult idő lesz, csütörtökön az ország nagy részén felhős idő várható, főként északon lehet jelentéktelen hószállingózás. Gyenge marad a változó irányú szél. Az esti óráktól többfelé köd képződik. A legalacsonyabb éjszakai hőmérséklet -7 és -12 fok között, a legmagasabb nappali hőmérséklet -2 és -7 fok között alakul.

Felvételi vizsga

Mivel az 1990. évi Felsőoktatási Felvételi Tájékoztatóban olvasható biológia felvételi vizsgakövetelmények csak a korábbi években érettségizettek vonatkoznak, a Művelődési Minisztérium tájékoztatja az idén érettségizőket, hogy tőlük a felvételi vizsgákon azt a tananyagot kéri számon, amelyet a gimnáziumban jelenleg tanulnak. Ezt a tananyagot a következő tankönyvek tartalmazzák: Biológia II(13208); III(13311); IV(13411) és a Biológia Album(13235)

A Magyarországi Szociáldemokrata Párt vezetői is megtekinthették a magyar Watergate-ügy kapcsán az SZDSZ-hez és a FIDESZ-hez jutott iratokat. Fischer György, az SZDP alelnöke elmondta: a szociáldemokratákra vonatkozó iratok java része a párt korábbi megosztottságával foglalkozik, s egyúttal megerősíti azt a gyanút, hogy a belvizsályt párton kívülről gerjesztették. Úgy vélte: nem nehéz kitalálni, hogy ez mely erőknek állt az érdekében.

Fischer György szerint rendkívül kétséges az a beállítás, hogy néhány rendőrtiszt túlbuzgó tevékenységéről van szó. Szerinte az adatgyűjtésről a feletteseknek is tudniuk kellett, s nyilvánvaló, hogy az információk magasabb besztású BM-alkalmazottak kezébe is eljutottak.

A szociáldemokraták elfogadhatatlannak tartják, hogy eddig még nem vonták le a személyi konzekvenciákat, s követelik a belügyminiszter és az Állambiztonsági Szolgálatot felügyelő miniszterhelyettes lemondását. Az SZDP bízik abban, hogy az ügyben lefolytatott vizsgálat valóban pártatlan lesz, és elvezet a fő felelősökhöz.

Operáció az USA-ban

Egy természetellenesen gyors növekedést okozó daganatot távolítottak el az Egyesült Államokban egy szovjet kisfiú fejében. A Kijevben élő Igor Ladan hétéves korára már elérte az 1,8 méteres magasságot és 90 kilót nyomott. A vizsgálatok kimutatták, hogy a kisfiú agyalapi mirigyét egy daganat nyomja, és ez okozza a növekedési hormonok túlermelődését. A diagnózis felállítását követően a szülők igyekeztek felkutatni azt a helyet, ahol vállalják gyermekük gyógyítását: így jutottak el a rochesteri May Klinikára, az Egyesült Államokban. Édesanyjával együtt Igor Ladan szeptemberben érkezett Rochesterbe, ahol az orvosok előbb gyógyszeres kezelést alkalmaztak, ami azonban mindössze a daganat harmincszázalékos csökkenését eredményezte. Ezt követően döntöttek a sebészeti beavatkozás mellett. Az orvosok a kisfiú orrüregén keresztül háromórás műtétet eltávolították a daganat elérhető részeit. A klinikán további gyógyszeres, vagy besugárzásos kezelést tartanak szükségesnek a daganat esetleg megmaradt sejtjeinek megsemmisítésére.

Tíz pusztított szerdára virradó éjszaka Keszthelyen. A Helikon Kastélymúzeum tőszomszédságában található hajdani lovarda (Bástya utca 4. sz.) tetőszerkezete gyulladt ki. A helybeli tűzoltókat 1 óra 11 perckor riasztották, s bár a zalaegerszegi, a nagykanizsai, a lenti és a marcali egységek is a segítségükre siettek, csak hajnali fél 5-re sikerült megfékezniük a lángokat. Személyi sérülés nem történt, a háromszintes épület tetőterében lévő nyolc lakás viszont kiégett, sőt az alattuk lévő is lakhatatlanná váltak. Emiatt 42 személy maradt hajlék nélkül. A károsultak ideiglenesen a városi színház klubjában tartózkodnak, de a helyi tanács már megkezdte az intézkedést az elhelyezésükre. A becsült kár 10 millió forint.

A veszprémi állatkert kapott hazánkban először lehetőséget, hogy állatokon is kipróbálja az ősi kínai gyógy módot. A Kittenberger Kálmán Vadaspark gyengélkedő szarvasát ma délután veszi kezelésbe gyógyító tűvel a veszprémi állatkörház főorvosa.

Egy kősa hír nyomában...

Kik kaptak pisztolyt?

A minap Pécsen az a hír kapott szárnyra, hogy a Pannon Volán dolgozói közül negyven volt munkás visszakapta fegyverét, s most úgynevezett pénzöröknek álcázva várakoznak... ki tudja, mire. Érthető módon azokat, akik e furcsa hírről tudomást szereztek, felzaklatta e kősa pletyka. Ennek alapját, illetve alaptalanságát igyekeztünk tisztázni.

Tegnap beszélünk dr. Kiss Elemérel, a vállalat személyforgalmi igazgatójával és Albert Ferencsel, a forgalmi és kereskedelmi igazgatóhelyettesével. Első kérdésünk az volt, igaz-e, hogy a vállalat tűzoltószertárában hétfőn fegyverhasználati oktatást kaptak többen is?

Kiderült, hogy a hír igaz, de mindössze három ember vett részt e „mini-tanfolyamon”, s nem negyvenen. A beszélgetések során még a következők derültek ki:

A vállalatnál, ahogyan másutt is, korábban a munkások látták el az úgynevezett pénzóri feladatokat, tehát ők kísérték azt a személyt, aki a bankból nagyobb pénzösszeget hozott ki, s ők ügyelték a forintokat a vállalatnál is – természetesen a rendelkezésnek megfelelően.

A munkásország megszüntetését követően a Pannon Volán a rendőrséggel kötött szerződést, s a rendőrök gmk-ban vigyázták a szükséges esetekben a pénzt. Ez viszont sokba ke-

rült a vállalatnak, ezért úgy döntöttek, költségeik csökkentése érdekében „házon belül” oldják meg e feladatot, azaz az ipari őrséget maguk biztosítják. Erre olyan személyeket jelöltek ki, akik e feladat ellátására alkalmasak. Valamennyien oktatáson vettek részt, s az ügyelet ideje alatt náluk levő pisztolyt a legszabályosabban vételezik föl, majd adják le, hogy azok ismét a pánccsaszekrénybe kerüljenek.

A vállalat minden üzemigazgatóságán adódik ilyen feladat, így összesen húsz olyan dolgozójuk van, akiket alkalmanként beoszthatnak ipari őrségre.

A kedélyeket valószínű a borzolta fel, hogy az említett húsz pénzör közül heten korábban munkások voltak. Am ennek, mint mondják, csupán abban van jelentősége, hogy a munkások annak idején alaposan megtanulták, hogyan kell bánni a fegyverekkel, így a pisztollyal is.

De szögezzük le ismét: a pisztolyok csak alkalmanként és bizonyos meghatározott ideig vannak a pénzt őrzőkönél!

Ugye, emlékeznek az olvasók arra a régi viccre, ami úgy kezdődött, hogy „Hallotta-e...?” S úgy folytatódott: „A hír igaz, de...” Hát most is ez a helyzet.

- hm -

Indul az olasz pornótévé

Dörzsölik a kezüket az olasz élvhajhászok. Már csak néhány hét, és február végén beindul az „Olasz Hálózat” nevű tévécsatorna. Illendő azonban a nevének nevezni, hiszen pornóadásról van szó, mégpedig a keményebb fajtáról.

Alfonso Cassin, a cég elnöke, akárcsak Roberto Artigiani, az Olaszországban ismert tévékereskedő azt vallja: „A Hálózat indításakor figyelembe kellett vennünk, hogy valami teljesen újat nyújtsunk. Mi nem hasonlíthatunk az állami és a magántévékhöz”.

Miben áll ez az egyediség? A filmeket – a legmocskosabbakat is – eredetiben, vágás nélkül vetítik. A pornó csak az egyik műsorfajta – teszi hozzá sietősen a két főnök, jelezve: felkészültek az erkölcsi züllés miatt aggódó sok millió olasz szemrehányására. Amolyan élménybeszámolókat is vetítenek, felidézve a hazai erotika fejlődésének leglátványosabb pillanatait. A versenyszellem sem idegen a Hálózattól. Erre utal állandóan jelentkező rovatuk, amelyben ingerlő öltözékek és természetesen viselőik indulnak harcra a nézők kegyeért.

A tisztaság jegyében több orvost szerződtek, akik majd egészségügyi tanácsokkal látják el a hajnali nézőket. Gondoltak a gyerekekre is, számukra szexuális felvilágosító filmeket dobhatnak be.

Biharugra belterületén Far János debreceni lakos személygépkocsival elgázolta a kerékpárral közlekedő Zahorán János határőr tizedest és Baji Sándor határőrt. A gázolás következtében Baji Sándor határőr a helyszínen életét veszítette. Zahorán János tizedest súlyos, de nem életveszélyes, a gépkocsi utasát könnyebb sérülésekkel szállították kórházba.

Kíváncsi macska

A macska betévedt a Lima melletti egyik erőmű épületébe. A terep felmérése közben egy 10 000 voltos elektromos vezetékre lépett. Az állatot halálos áramütés érte, és rövidzárlat keletkezett, aminek nyomán tizenöt percre sötétségbe borult a hétmillió lakosú metropolisz nagyobbik része.

Megrendelőlap

Megrendelem a DÁTUM c. napilapot

...példányban és kérem, hogy a következő címre kézbesítsék.

A megrendelő neve:.....

Címe: (város, kerület, utca, ltp. emelet, ajtó):.....

Az előfizetés díja egy hónapra: 200,— Ft,

negyedévre: 600,— Ft,

fél évre: 1200,— Ft,

egy évre: 2400,— Ft.

Az előfizetési díjat a fenti címen nyugtával jelentkező
kézbesítőnek fizetem ki.

aláírás

A megrendelőlapot borítékban, bérmentesítés nélkül
az alábbi címre adják fel:
Vidéken: Postahivatal, helyben
Budapesten: Hírlapelőfizetési és Lapellátási Iroda (HELIR)
Budapest, XIII. Lehel u. 10/a.

Révai Nagylexikona

Az első két kötet ára: 917,— Ft/db

A Babits Kiadó pótmegrendelést vesz fel a Révai Nagylexikona egész sorozatára, a beérkezés sorrendjében, korlátozott példányszámban.

Név:.....

Cím:.....

.....példányban

megrendelem

a Révai Nagylexikon köteteit az alábbi címen:

Babits Kiadó, 7100

Szekszárd, Pf.: 237

Megrendelése után a megjelenéssel és fizetéssel kapcsolatos

kérdésekről részletes tájékoztatást,

valamint befizetési csekkeket küldünk!

Részletfizetési kedvezmény!

Hirdetését telefonon is feladhatja

Budapest	141-4655
Pécs (72)	41-580
Szekszárd (74)	16-277
Dombóvár (74)	66-779
Paks (75)	11-173
Tolna (74)	40-476
Gerjen (75)	37-060

APRÓHIRDETÉS

Balatontól 3 km-re 540 négyszögöl építési telek eladó, építési anyaggal. Érdeklődni: Császár István, 7030 Paks, Alpári Gy. u. 4. Irányár: 400 000,— Ft.

A KERAFORM Ipari Kereskedelmi és Szolgáltató Magyar-Osztrák Kft. önálló fejlesztői munkára keres keramikus szakmunkásokat. Fizetés megegyezés szerint. Jelentkezni lehet személyesen Szekszárd Táncsics M. u. 32. alatt, vagy telefonon: 06-74-16-120 számon.

Pályázat

A Nyitott Képzések Egyesület és az ifjúságpolitikai kormánybiztos titkársága pályázati felhívást tesz közzé:

Kulturális integráció címmel, amelyre pályázhatnak mindazok a népművelők és közművelődési intézmények, akik, illetve amelyek rendszeresen biztosítanak látássérült, hallássérült és mozgáskorlátozott fiatalok, felnőttek, illetve értelmi fogyatékosok részére kulturális programokat.

A pályázatnak tartalmaznia kell a sérültek kulturális integrációjával kapcsolatos eddigi munkájuk leírását, eredményeit és a továbbfejlesztésre vonatkozó terveket.

Azok a népművelők és közművelődési intézmények is pályázhatnak, akik vagy amelyek még nem végeztek ilyen irányú munkát, viszont tervezik azt. Ebben az esetben a pályamunkának minél részletesebb munkatervnek kell lennie.

Pályázni lehet minimálisan 20 gépelt oldal terjedelemben, vagy egyes programokat bemutató videofelvétellel (VHS), minimálisan 20 perc időtartamban.

Beküldési határidő 1990. április 30.

Cím: Országos Közművelődési Központ,

Nyitott Képzések Egyesület,

Köteles Sándor, 1011 Budapest I., Corvin tér 8.

A pályázók között a következő díjak kerülnek kiosztásra:

I. díj: 15 000 forint,

II. díj: 10 000 forint,

III. díj: 5 000 forint.

Az eredményről 1990. május 15-ét követően levélben kapnak tájékoztatást a pályázók, illetve a Népművelés című lap fogja közölni.

Nyitott Képzések Egyesület

DÁTUM

Kit a kígyó megmart...

...fél az gyíktól is, tartja a magyar közmondás. E bölcsességet az élet számos területéről illusztrálhatnánk, de – szigorú titoktartás mellett – ez esetben házhöz jött a történet. Igen elevenen él bennem, hogy a nemzetiségek több helyt és különböző formában követelték: az esedékes népszámlálás kifejezetten kérdezze meg az anyanyelvet és nemzetiséget. Az ív – nagyon helyesen – meg is teszi ezt.

A népszámláló járja rendre a lakásokat. Az egyikbe becsöngetve némi bizalmatlanság fogadja. A részre nyitott ajtó mögül azt mondja a néni: – Én nem tudom, mit akarnak. Nekem nem szapat kinyitni az ajtó. A fiam majt mekjön, ő tut minten. Harmadik látogatásra, hosszas könyörgésre mégis hajlandó bediktálni az adatait. Arra a kérdésre, milyen anyanyelvű, milyen nemzetiségű, egyaránt azt feleli: magyar. Nevéből, mondataiból, anyja nevéből, de még születési helyéből is szinte biztosan lehet következtetni: nem az, hanem német nemzetiségű.

Lehet, hogy felolvasták neki a minden kérdőívben megtalálható szentenciát, törvényben szavatolt ígéretet: az adatok kizárólag statisztikai célra használhatók föl. A néni érti ezt jól, magyarázni sem kell neki. Különbösen is hiábavaló próbálkozás lenne; ő tudja igazán, hogy annak idején azt írta-e 1941-ben: német anyanyelvű magyar nemzetiségű, vagy német anyanyelvű és nemzetiségű. Ezért telepítették ki hajdan – az akkori törvényi ígéret ellenére. Akkor még fiatal volt, ma már tapasztaltabb. És magyar anyanyelvű magyar...

#

KGST VB

A KGST 45. ülészakának befejezése után Petar Mladenov, a BKP KB főtitkára, a Bolgár Államtanács elnöke fogadta az ülészakon részt vett delegációk vezetőit, közöttük Németh Miklós magyar miniszterelnököt. Mladenov, azonkívül, hogy ismertette a bulgáriai helyzetet, az átalakítás folyamatát és annak nehézségeit, hangsúlyozta: országa a jövőben is folytatja hasznos együttműködését a KGST minden egyes tagországával, a jelenleg végbemenő mélyreható átalakítások jegyében.

A KGST-ülésszakot követően egyébként megtartotta 133. ülését a szervezet végrehajtó bizottsága. A tanácskozáson Andrej Lukanov, a VB mostanáig volt elnöke – a hagyományoknak megfelelően – átadta a végrehajtó bizottság vezetésének funkcióját Medgyessy Péter magyar miniszterelnök-helyettesnek, a következő ülészakot rendező ország állandó KGST-képviselőjének.

Terménytőzsde

Az eladni szándékozók növekvő érdeklődése jellemezte szerdán az idei második terménytőzsdét. A várakozásnak megfelelően nőtt a kínálat a piacon, miután január 1-jével a terményárak is szabadabbak lettek. Az egyik gazdaság 5 ezer tonna takarmánybúzáat kínált értékesítésre, tonnánként 6300 forintért, egy másik cég ugyanennyi kukoricát ígért azonnali szállítással, tonnánként 6500 forintért. A venni szándékozók ezúttal meglehetősen passzívan reagáltak az ajánlatokra, nem mutattak jelentősebb érdeklődést a tavalyinál magasabb áron kínált termények iránt.

A terménytőzsdén is megfigyelhető volt az, ami az ugyancsak kezdeti lépéseit tevő értékpapírtőzsdén; vagyis, hogy az eladók és a vevők egyelőre inkább tájékozódni járnak ezekre a helyekre, és a tőzsdei akciót látva próbálják a későbbiekben realizálni vételeit, illetve eladási szándékaikat. Többnyire a tőzsdénapi befejezése utáni tárgyalásokon derül ki, hogy egyelőre hiányzik a hagyományos kereskedelmi mentalitás, a kereskedők ódzkodnak az alku nyíltságától.

Csengey Dénes, az MDF elnökségi tagja „belügyi botrányak” minősítette a magyar Watergate-ügyet. Elmondta: az SZDSZ és a Fidesz nagyon korrekt módon az MDF három elnökségi tagja: Antall József, Kulin Ferenc és az ő rendelkezésére bocsátották a Fórumra vonatkozó anyagokat.

Ezt tekintve két kérdés vetődik fel. Egyrészt az feltehető, hogy az ellenzék megosztására irányuló kísérletről van szó, másrészt pedig az Állambiztonsági Szolga-

lat „kemény magjának” berkeiben elindult belharc is állhat a háttérben. A személyi konzekvenciákkal kapcsolatban az MDF elnökségi tagja kifejtette: a belügyminiszter aligha maradhat a helyén, akár tudott az adatgyűjtésről, akár nem.

Az ügy teljes hatókörét pedig a parlamenti vizsgálatnak kell felderítenie. Kívánatos az ügy mielőbbi felgöngyölítése, mert nem lenne jó, ha a „belügyi botrány” rányomná bélyegét az egész választási kampányra.

Figyelmeztető sztrájk – a közlekedésben?

Országos figyelmeztető sztrájkot szervez a közúti közlekedésben dolgozó munkavállalók körében a Közúti Közlekedési Szakszervezet.

Inokai Géza, a szervezet elnöke elmondta, hogy a január 18-án reggel 7 és 9 óra közötti figyelmeztető sztrájkkal a dolgozók jogos követeléseinek kívánnak nyomtatékot adni.

Az ágazatban évek óta halmozódó problémák és feszültségek oldására a szakszervezet több alkalommal kezdeményezett intézkedéseket, melyek eddig csak ígéreteket, jobb esetben újabb feszültségeket okozó rész-„megoldásokat” eredményeztek.

Eközben a közlekedési dolgozók életszínvonala és munkafeltételei az országos átlagnál lényegesen gyorsabban romlottak. Az állam vállalati hatáskörbe rendelte a menetrendszerű személyszállítást, ám ugyanakkor nem gondoskodott annak feltételrendszeréről; a versenyszférába tartozó áruszállításnál pedig nem teremtették meg az esélyegyenlőséget.

Az illetékes halogató taktikázása és a legégetőbb gondok érdemi megtárgyalásának folyamatos elodázása miatt a szakszervezet kénytelen a törvény biztosította végző eszközhöz folyamodni.

(MTI)

Moszkvai szoborlakók

Alighanem kevesen mondhatnak magukénak olyan különleges lakhelyet mint a szovjet filmek elejéről jól ismert Muhina szobor furcsa lakói.

Az orosz zsargonban „bomzsoknak” (meghatározott lakóhely nélküli személyeknek) nevezett csóklakók feltörték a munkás-paraszt egységet jelképezni hivatott monumentális szobor talapzatán található bejárati ajtót, és senkitől sem zavartatva viszonylag kényelmes „lakást” alakítottak ki. Erről tanúskodott a hátrahagyott teafőző, a szivacs hulladékból összeeszkábált ágy.

Tény, kevesen dicsekedhetnek akkora belmagasságú lakással, mint amilyen a szobor jelentett: a sarlót és kalapácsot magába tartó munkás és parasztnót ábrázoló műalkotás több emelet magas.

A szovjet tévé tanúbizonysága szerint a „bomzsok” csak nyári szállásként használták a szobrot. Téltre melegebb hely után nézhettek, ugyanis egyhetes „vadászat” sem hozott eredményt, nem sikerült kame-ravégre kapni a „művészetben meglehetősen otthonos” szoborlakókat.

Választási Etikai Bizottságot hoztak létre a Veszprém megyében működő pártok. A bizottság létesítését a Magyar Szocialista Párt megyei szövetsége javasolta, s ahhoz bármely, a választásokon indulni kívánó politikai szervezet csatlakozhat.

A pártok képviselői megállapodtak, hogy január 25-ig kidolgozzák a választásokkal összefüggő etikai megállapodásokat, elfogadják a sajtónyilvánossági igénybevételének alapelveit. A bizottság a továbbiakban rendszeresen ülésezik, s állásfoglalásait általában a közös megállapodást sértő jelenségekkel szemben hozza. A résztvevő pártok képviselői megállapodtak abban, hogy jogszabályt sértő cselekmények esetén az etikai bizottság tagjai a jogi eljárásba nem kapcsolódnak be, illet nem kezdeményeznek, s az etikai bizottság létrehozása nem jelent választási szövetséget. A bizottság hatásköre annyi, hogy az elfogadott etikai kódexet súlyosan vagy ismételtlen megsértő párt vagy személy vétségét a sajtó útján a széles nyilvánosság elé tárja.

Holnapi

számunkban

olvashatják,

Isten vagy evolúció?

Kiadja a Dátum Rt. magánkiadásban. Főszerkesztő: Bába Iván. Főszerkesztő-helyettesek: Czákó Sándor és dr. Tötös Gábor (külpolitika). Olvasószerkesztő: Kis Pál István (belpolitika). Rozavetők: Bálint György (sport), Szávai Géza (kultúra), Takács Zsuzsa (szociálpolitika). Külföldi tudósítók: Szalai Attila (Varsó), Zirkuli Péter (Párizs), dr. Vezényi Pál (Zürich), Vigh József (Toronto). Felelős vezető és kiadó: dr. Károly István. Szedés és tördelés: Babits Kiadó. Szerkesztőség és kiadóhivatal: 7100 Szekszárd, Bajcsy-Zsilinszky u. 7. Tel.: 74/16-277. Fax: 74/15-275. A budapesti iroda címe: 1023 Bp. Harcsa u. 2. Tel.: 11-52-744. Nyomja az Athenaeum Nyomda Budapest VII., Lenin krt. 7. Felelős vezető: Szlávik András vezérigazgató. Terjeszti a Magyar Posta. Elfizethető bármelyik hírlapkiadó postahivatalnál, a kézbesítőnél, a posta hírlapüzleteiben és a Hírlapelőfizetési és Lapolvasási Irodánál (HELIR) 1900 Budapest XIII., Lehel u. 10/A. közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a HELIR 215-96162 pénzügyi jelzőszámmal. Előfizetési díj: egy hónapra 200 Ft, negyedévre 600 Ft, félévre 1200 Ft, egy évre 2400 Ft. Indexszám: B/PNL/31/TO/1989. ISSN-szám: 0864-9170. Kéziratokat és fotókat nem örvünk meg és nem küldünk vissza!